

AEM SEMNALE DE MEDIU 2012

Construirea viitorului pe care ni-l dorim

Notă juridică

Conținutul acestei publicații nu reflectă neapărat opiniile oficiale ale Uniunii Europene sau ale altor instituții din cadrul Uniunii Europene. Nici Agenția Europeană de Mediu și nici vreo persoană sau societate care acționează în numele Agenției nu sunt responsabile pentru modul în care sunt folosite informațiile cuprinse în acest raport.

Notă privind drepturile de autor

© AEM, Copenhaga, 2012

Reproducerea este autorizată numai dacă se specifică sursa, cu excepția cazurilor în care se menționează altfel.

Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2012

ISBN 978-92-9213-270-5

doi:10.2800/38937

Producție ecologică

Această publicație este tipărită în conformitate cu cele mai înalte standarde ecologice.

Tipărită de Rosendahls-Schultz Grafisk

— Certificat de gestionare a mediului: DS/EN ISO 14001:2004

— Certificat de calitate: ISO 9001: 2008

— Înregistrare EMAS. Licența nr. DK – 000235

— Etichetă ecologică Nordic Swan, licența nr. 541 176

— Certificat FSC — codul pentru licența FSC C0688122

Hârtie

Cocoon Offset — 100 gsm.

Cocoon Offset — 250 gsm.

Tipărit în Danemarca

Ne puteți contacta:

Prin e-mail: signals@eea.europa.eu

Pe website-ul AEM: www.eea.europa.eu/signals

Pe Facebook: www.facebook.com/European.Environment.Agency

Comandați copia gratuită la librăria UE: www.bookshop.europa.eu

RIO+20
United Nations
Conference on
Sustainable
Development

European Environment Agency

Cuprins

Editorial - Ecologizarea economiei noastre	4
Calea spre o economie verde	10
Traiu într-o societate de consum	18
De la minerit la deșeuri și mai mult	28
Imagine de detaliu - Deșeuri alimentare	38
Interviu - Deșeuri în Groenlanda	42
„Reglarea” prețului?	46
Imagine de detaliu - Are sens din punct de vedere comercial?	58
La nivel local și global	62
Interviu - O perspectivă Europeană a durabilității	74

Ecologizarea economiei noastre

Majoritatea oamenilor își vor aminti de anul 2011 ca fiind un an plin de tulburări financiare, marcat de cutremurul/tsunami-ul/dezastrul nuclear din Japonia, scoaterea din impas a unor țări din Europa și proteste în masă legate de primăvara arabă, mișcarea Occupy Wall Street și Indignados din Spania. Puțini își vor aminti că a fost și anul în care oamenii de știință au descoperit peste 18 000 de specii care trăiesc pe planeta noastră. Și mai puțini pot să numească o specie care a fost declarată dispărută.

La prima vedere, soarta speciilor pe cale de dispariție poate părea un subiect extrem de diferit de economie. Dar la o examinare mai atentă, începem să înțelegem legăturile dintre cele două. „Starea bună” a sistemelor naturale este o condiție pentru „starea bună” a sistemelor noastre sociale și economice. Se poate spune că o societate prosperă când este expusă poluării aerului și a apei și când are probleme de sănătate din cauza asta? Și poate oare o societate „să funcționeze” dacă o mare parte din oameni sunt șomeri sau câștigă abia cât să-și ducă traiul?

În ciuda lacunelor și a incertitudinilor legate de înțelegerea noastră, putem vedea că lumea noastră se schimbă. După 10 000 de ani de relativă stabilitate, temperatura medie globală crește. Deși emisiile de gaze cu efect de seră în Uniunea Europeană scad, combustibilii fosili eliberează în atmosferă mai multe gaze cu efect de seră decât pot să absoarbă oceanele și uscatul. Unele regiuni sunt mai vulnerabile la posibilele impacturi ale schimbărilor climatice, iar acestea sunt deseori țările cel mai puțin pregătite pentru a se adapta la noile condiții climatice.

Deoarece suntem peste șapte miliarde care locuim pe planetă, este evident că oamenii au un rol în orientarea și accelerarea acestei schimbări. De fapt, nivelurile noastre actuale de

consum și producție pot să dăuneze mediului într-atât încât să riscăm să ne transformăm casa într-un loc nepotrivit pentru traiul multor specii, inclusiv al nostru. Mulți oameni din țările în curs de dezvoltare aspiră la stiluri de viață similare celor din țările dezvoltate, ceea ce ar putea mări presiunea asupra sistemelor noastre naturale.

Pierdem biodiversitate globală într-un ritm fără precedent în istoria noastră. Este posibil ca rata cazurilor de extincție să fie de până la 1 000 de ori mai mare decât rata istorică. Distrugerea habitatelor este unul dintre principalele motive în acest sens.

Deși suprafața totală împădurită a crescut în Europa în ultimele decenii, la nivel mondial situația este cu totul diferită. Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură estimează că în fiecare an se defrișează în lume în jur de 13 milioane de hectare de teren, ceea ce echivalează aproximativ cu suprafața Greciei, care este transformat în pășuni pentru vite, zone pentru exploatarea miniere, agricultură sau dezvoltare urbană. Pădurile nu sunt singurele ecosisteme amenințate. Multe alte habitate naturale sunt în pericol din cauza activităților umane.

Calea de urmat: inclusiv economia verde

Când principala grijă cotidiană a miliarde de oameni este să-și asigure hrana și să-și trimită copiii la școală în speranța unui viitor mai bun, este aproape imposibil pentru mulți să evite adoptarea unor soluții pe termen scurt. Doar dacă li se pot oferi alte oportunități mai bune...

Este clar că activitățile noastre economice necesită resurse naturale. Dar ceea ce poate fi perceput ca o dilemă, o alegere între a păstra mediul și a dezvolta economia, este de fapt o problemă înșelătoare. Pe termen lung, dezvoltarea economică și socială presupune gestionarea durabilă a resurselor naturale.

La sfârșitul lui 2011, un om din zece era șomer în Uniunea Europeană. În rândul tinerilor, proporția este de peste unu din cinci. Șomajul apasă foarte greu asupra oamenilor, a familiilor și a societății în ansamblul ei. Aproape un sfert din populația UE risca să ajungă în pragul sărăciei sau al excluderii sociale în 2010. Rata de sărăcie la nivel mondial este și mai mare.

Modelele noastre economice actuale nu țin cont de multe beneficii pe care ni le oferă un mediu sănătos. Produsul intern brut (PIB), adică indicatorul economic cel mai răspândit pentru a reda nivelul de dezvoltare al unei țări, nivelul de trai și situația față de alte țări, are la bază valoarea randamentului economic. El nu include prețul social și uman pe care îl plătim pentru efectele secundare ale activității economice, precum poluarea aerului. Dimpotrivă, serviciile de sănătate oferite celor care suferă de afecțiuni respiratorii sunt considerate o contribuție pozitivă la PIB.

Provocarea este să identificăm modul prin care putem să regândim modelele noastre economice astfel încât să determinăm creșterea și îmbunătățirea calității vieții în lume fără a produce daune mediului, în același timp protejând interesele viitoarelor generații. Soluția a fost numită „economia verde”.

Deși pare un concept simplu, transpunerea ideii în realitate este mult mai complicată. Aceasta presupune, în mod evident, inovație tehnologică. Însă mai presupune și multe alte schimbări, până la modul în care ne organizăm întreprinderile; modul în care proiectăm orașele; modul în care asigurăm circulația oamenilor și a bunurilor dintr-o parte în alta; în esență, modul în care trăim.

În termeni economici, trebuie să asigurăm durabilitatea pe termen lung în toate domeniile în care dezvoltăm bunăstarea: capitalul natural, capitalul uman, capitalul social și capitalul produs, și, totodată, capitalul financiar. Conceptul de economie verde poate fi explicat și prin aceste capitaluri distincte, dar interconectate.

Când evaluăm costurile și beneficiile deciziilor noastre, trebuie să abordăm și impactul asupra tuturor stocurilor de capital. Investițiile în drumuri și fabrici pot crește capitalul produs, însă de fapt pot submina bunăstarea generală dacă presupun distrugerea pădurilor, care fac parte din capitalul nostru natural, sau deteriorarea sănătății publice, care face parte din capitalul uman.

Oportunitățile pe care le avem

Schimbarea modului în care trăim, producem și consumăm ne deschide de fapt o nouă lume de oportunități. Semnale de mediu 2012 vă va oferi o imagine de ansamblu a ceea ce există în prezent, exact la 20 de ani de la Summitul Pământului din 1992 de la Rio de Janeiro din Brazilia. Aceasta va examina modul în care economia și mediul sunt în legătură și de ce avem nevoie să ne transformăm economia într-o economie „verde”. De asemenea, aceasta va oferi și o perspectivă asupra unei game variate de oportunități disponibile.

Nu există numai o soluție care să ne ajute să realizăm o tranziție rapidă sau una care să fie potrivită pentru orice. În afară de obiectivele generale de ansamblu de a gestiona deșeurile în mod eficient, este posibil ca gestionarea deșeurilor în Groenlanda să presupună și abordarea unei realități complet diferite la fața locului decât cea din Luxemburg.

Sincronizarea joacă un rol esențial. Acum avem nevoie de soluții care rezolvă problemele actuale de mediu cu ajutorul tehnologiei de astăzi, ținând cont de faptul că politicile noastre și deciziile comerciale trebuie să fie în permanență îmbunătățite și adaptate pentru a fi consecvente cu înțelegerea noastră tot mai mare față de mediu și dezvoltările tehnologice. Însă există deja multe soluții la îndemână. Și multe altele sunt pe cale să apară.

O problemă de opțiuni

În cele din urmă, se va pune problema opțiunilor — opțiuni politice, opțiuni comerciale și opțiuni ale consumatorului. Alegem însă cea mai bună opțiune?

Avem informațiile și instrumentele de care avem nevoie pentru a dezvolta politici corespunzătoare? Abordăm oare problema la nivelul „potrivit”? Avem stimulentele „potrivite” sau semnalele comerciale pentru a investi în energii regenerabile? Avem informațiile sau etichetele „corecte” pe bunurile pe care le cumpărăm pentru a putea opta pentru o alternativă mai verde?

Ceea ce știm și momentul în care dobândim aceste cunoștințe va fi esențial pentru a ajuta diferitele comunități să facă alegeri „potrivite”. În cele din urmă, cunoștințele ne vor da puterea să găsim soluții și să creăm noi oportunități prin împărtășirea acestora cu alții.

Profesor Jacqueline McGlade,
Director executiv

Pentru mai multe informații

- Pentru dezbateri la nivel mondial și european privind economia verde, consultați: unep.org/greeneconomy și www.beyond-gdp.eu
- De asemenea, consultați noul raport indicator anual al AEM. Ediția din 2012 are în obiectiv economia verde.
- Pentru cadrul celor cinci capitaluri, consultați „Forum for the Future”.

Calea spre o durabilitate globală

Calea spre o durabilitate globală

Patru decenii de guvernare în domeniul mediului ne-au ajutat să dezvoltăm instituții pentru a înțelege mai bine și a aborda probleme legate de mediu. După douăzeci de ani de la Summitul Pământului din 1992, liderii lumii se întâlnesc din nou la Rio de Janeiro pentru a reînnoi angajamentul mondial privind economia ecologică și pentru a îmbunătăți guvernarea mondială.

Comunitatea internațională s-a reunit pentru prima oară cu ocazia Conferinței Organizației Națiunilor Unite privind mediul uman (Stockholm, 1972) pentru a analiza împreună nevoile de dezvoltare și cele privind mediul global. Această conferință a dus la crearea Programului pentru mediu al Organizației Națiunilor Unite (UNEP), care va sărbători cea de-a patruzecia aniversare în 2012, și la înființarea de ministere de mediu în multe țări ale lumii.

Dezvoltarea durabilă are multe interpretări pentru mulți oameni. Însă una dintre definițiile de bază din 1987 descrie acest concept drept: „Dezvoltarea care satisface nevoile prezentului fără a afecta capacitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi” (Raportul Comisiei Brundtland, intitulat „Viitorul nostru comun”). Aceste „nevoi” nu reprezintă numai interese economice, ele reprezintă totodată bazele sociale și ecologice care susțin prosperitatea mondială.

În iunie 1992, factorii de decizie politică din 172 țări s-au întrunit la Rio de Janeiro în cadrul Conferinței Organizației Națiunilor Unite privind mediul și dezvoltarea. Mesajul acestora a fost clar: „schimbările necesare s-ar produce numai prin schimbarea atitudinii și a comportamentului nostru”. Summitul din 1992 a reprezentat un moment crucial pentru a aduce în atenția publicului probleme privind mediul și dezvoltarea.

„Summitul Pământului” a pus bazele multor acorduri internaționale importante privind mediul:

- Agenda 21 — un plan de acțiuni pentru dezvoltarea durabilă
- Declarația de la Rio privind mediul și dezvoltarea
- Declarația privind principiile în domeniul forestier
- Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite privind schimbările climatice
- Convenția Organizației Națiunilor Unite privind diversitatea biologică
- Convenția Organizației Națiunilor Unite privind combaterea deșertificării

La exact douăzeci de ani de la istoricul Summit de la Rio, are loc o nouă întrunire la nivel global pentru a discuta și a decide cum să procedăm în continuare. Summitul Pământului din 2012 va fi cel de-al patrulea summit de acest fel și reprezintă un nou act reprezentativ al eforturilor internaționale de a realiza o dezvoltare durabilă. Economia ecologică și guvernarea globală de mediu sunt pe prima pagină a agendei.

„Vorbesc în numele a peste jumătate din populația lumii. Noi reprezentăm majoritatea care nu se exprimă. Ne-ați dat un loc în această sală, însă interesele noastre nu sunt exprimate. Ce presupune să contribuim la această acțiune? Un lobby? Influență corporativă? Bani? De când m-am născut negociați. În tot acest timp, nu ați reușit să vă respectați angajamentele, nu ați atins obiective și v-ați încălcat promisiunile.”

Anjali Appadurai, studentă în cadrul Colegiului Atlantic, vorbind în numele organizațiilor neguvernamentale de tineret pe 9 septembrie 2011, la Durban, Africa de Sud

Ultima zi a Conferinței Organizației Națiunilor Unite privind schimbările climatice

Nu există o cale rapidă și ușoară spre durabilitate. Tranziția presupune un efort colectiv din partea factorilor de decizie politică, a companiilor și totodată a cetățenilor. În unele cazuri, factorii de decizie politică trebuie să asigure stimulente pentru a promova inovația sau sprijin pentru companiile din domeniul protecției mediului.

În alte cazuri, consumatorii vor trebui eventual să suporte costuri suplimentare determinate de procese de producție mai durabile, și vor trebui poate să devină mai exigenți față de producătorii mărcilor lor preferate sau să aleagă produse mai durabile. Firmele vor fi poate nevoite să dezvolte procese de producție mai curate și să le exporte la nivel global.

Probleme complexe, soluții complexe

Complexitatea structurilor noastre de luare a deciziilor la nivel mondial reflectă complexitatea pe care o regăsim în mediul înconjurător. Este greu de identificat echilibrul perfect dintre legislație, inițiativele sectorului privat și opțiunile consumatorului. Este totodată greu de găsit „nivelul potrivit” pentru a-l stabili drept obiectiv — pornind de la nivelul local până la cel mondial.

Politica de mediu devine mai eficientă dacă este decisă și implementată la diferite niveluri, iar „nivelul potrivit” diferă în funcție de problema abordată. De pildă, gestionarea apei. Apa dulce reprezintă o sursă locală care poate fi supusă unor presiuni mondiale.

Spre exemplu, în Țările de Jos gestionarea apei se face de către autoritățile locale, însă este supusă legislației naționale și europene. Sistemul olandez de gospodărire a apei trebuie să abordeze nu numai problemele locale și ceea ce se întâmplă în țările din amonte. Se preconizează ca încălzirea globală să determine ridicarea nivelului mării, ceea ce presupune inițierea unei planificări corespunzătoare din partea autorității olandeze de gospodărire a apelor.

Majoritatea politicilor și instituțiilor mondiale existente, inclusiv UNEP, au fost instituite deoarece soluțiile la nivel local sau național nu au reușit să rezolve problemele, preconizându-se obținerea unor rezultate mai bune prin coordonare mondială sau internațională. UNEP a fost creat în urma Conferinței de la Stockholm deoarece participanții au fost de acord că unele probleme de mediu pot fi abordate mai bine la nivel mondial.

Necesitatea unui angajament reînnoit

În zilele noastre, comerțul mondial permite multora dintre noi să se bucure de roșii și banane pe tot parcursul anului, precum și de produse care cuprind componente din toată lumea. Această conectivitate aduce multe avantaje, însă poate genera și riscuri. Poluarea cauzată de o altă persoană poate ajunge chiar în curtea noastră. Această conectivitate înseamnă că nu putem ignora responsabilitatea noastră de a proteja mediul la nivel global.

Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite pentru schimbări climatice (UNFCCC) a fost una dintre realizările Summitului Pământului de la Rio din 1992. Obiectivul acesteia este de a stabili emisiile de gaze cu efect de seră care contribuie la schimbările climatice. Succesul multor acorduri internaționale, precum UNFCCC, depinde de angajamentul părților implicate. Din păcate, pentru protecția mediului nu este suficient să se implice doar un număr mic de țări, chiar dacă acestea adoptă în totalitate principiile economiei ecologice.

Summitul de anul acesta oferă oportunitatea de a reînnoi angajamentul mondial privind durabilitatea. În calitate de cetățeni, consumatori, oameni de știință, lideri ai mediului de afaceri, factori de decizie politică, trebuie să ne asumăm cu toții responsabilitatea pentru acțiunile noastre, precum și pentru lipsa noastră de acțiune.

Fragment din Declarația de la Rio privind mediul înconjurător și dezvoltarea

Conferința Organizației Națiunilor Unite privind mediul și dezvoltarea, 3–14 iunie 1992, Rio de Janeiro, Brazilia

Primul principiu

Ființele umane reprezintă obiectivul central al preocupării pentru dezvoltarea durabilă. Acestea au dreptul la o viață sănătoasă și productivă în armonie cu natura.

Al doilea principiu

În conformitate cu Carta Organizației Națiunilor Unite și principiile dreptului internațional, statele au dreptul suveran de a-și exploata propriile resurse conform politicilor lor de mediu și dezvoltare, și responsabilitatea de a se asigura că activitățile care țin de competența lor sau care sunt controlate de acestea nu produc daune mediului altor state sau zone din afara jurisdicției naționale.

Al treilea principiu

Dreptul la dezvoltare trebuie respectat pentru a satisface în mod echitabil nevoile de dezvoltare și de mediu ale generațiilor prezente și viitoare.

Al patrulea principiu

Pentru a asigura o dezvoltare durabilă, protecția mediului va reprezenta o parte integrantă din procesul de dezvoltare, neputând fi considerat un element distinct.

Al cincilea principiu

Toate statele și toți oamenii trebuie să contribuie la realizarea sarcinii esențiale de eradicare a sărăciei ca o condiție indispensabilă pentru dezvoltarea durabilă pentru a reduce diferențele dintre standardele de trai și pentru a satisface mai bine nevoile majorității oamenilor din lume.

Pentru mai multe informații

- Rio+20 Conferința Organizației Națiunilor Unite privind dezvoltarea durabilă: www.uncsd2012.org/rio20
- Forumul părților interesate de Summitul Pământului: www.earthsummit2012.org

Traiu într-o societate de consum

Traiu într-o societate de consum

Decenii de creștere relativ constantă în Europa au schimbat modul nostru de trai. Producem și consumăm mai multe bunuri și servicii. Călătorim mai mult și trăim mai mult. Însă efectele pe care le au activitățile noastre economice asupra mediului pe plan autohton și în străinătate au devenit mai mari și mai vizibile. Legislația de mediu, atunci când este implementată corespunzător, produce efecte pe teren. Totuși, aruncând o privire asupra a ceea ce s-a schimbat în ultimii douăzeci de ani, putem afirma că ne dăm toată silința?

Când s-a născut Carlos Sanchez în 1989, trăiau în regiunea metropolitană mai mare a Madridului aproape 5 milioane de oameni. Familia lui Carlos trăia într-un apartament cu două camere din centrul orașului; nu aveau mașină, dar aveau televizor.

Familia lui Carlos nu era atunci singura familie spaniolă care nu avea mașină. În 1992, șase ani de la aderarea la Uniunea Europeană, Spania înregistra 332 de autoturisme la 1 000 de locuitori. Aproape două decenii mai târziu, în 2009, 480 de spanioli din 1 000 aveau mașini, puțin peste media Uniunii Europene.

Când Carlos avea cinci ani, familia Sanchez a cumpărat apartamentul alăturat și le-a unit pe cele două. Când a avut opt ani, aceștia au cumpărat prima lor mașină, însă una de ocazie.

Societăți în curs de îmbătrânire

Nu numai mijloacele noastre de transport s-au schimbat. S-au schimbat și societățile noastre. Cu câteva excepții, conform datelor din ultimii 20 de ani, numărul de copii născuți de aceeași mamă nu s-a schimbat semnificativ în țările UE. În 1992 femeile spaniole aveau în medie 1,32 copii, iar în 2010 această cifră a

crescut ușor la 1,39, cu mult sub nivelul de înlocuire general acceptat de 2,1 copii născuți de aceeași femeie. În 2009, rata fertilității în cele 27 de state membre ale UE era în jur de 1,5.

Cu toate acestea, populația UE crește în principal datorită imigrației. De asemenea, trăim mai mult și mai bine. În 2006, speranța de viață la naștere era de 76 de ani pentru bărbați și 82 de ani pentru femei. La sfârșitul lui octombrie 2011, populația lumii a atins 7 miliarde de oameni. În ciuda unei scăderi a ratei fertilității în ultimele două decenii, se preconizează că populația lumii va crește în continuare până se va stabili la aproximativ 10 miliarde în 2100.

De asemenea, există o tendință de creștere a ratei urbanizării. Peste jumătate din populația lumii trăiește acum în mediu urban. În jur de trei sferturi din populația UE trăiește în mediu urban. Efectele sunt de asemenea vizibile în multe orașe europene, inclusiv în Madrid. Populația din zona metropolitană a Madridului a atins 6,3 milioane în 2011.

„Ne cultivăm alimentele cu îngrășăminte petrochimice și pesticide. Majoritatea materialelor noastre de construcții, ca cimentul, plasticul și altele, sunt produse din combustibili fosili, la fel ca și majoritatea produselor farmaceutice. Hainele, sunt confecționate în mare parte din fibre sintetice petrochimice. Transportul nostru, energia, căldura și lumina, toate acestea depind tot de combustibili fosili. Am construit o întreagă civilizație pe straturile de carbon exhumate, care s-au depus în Perioada Carboniferă.

... generațiile viitoare care vor trăi peste cincizeci de mii de ani... poate ne vor caracteriza drept oameni ai combustibililor fosili, iar această perioadă o vor denumi Era Carbonică, așa cum considerăm noi perioadele trecute drept Epoca Bronzului și a Fierului.”

Jeremy Rifkin, Președinte al Fundației privind Tendințele Economice și consilier în cadrul Uniunii Europene. Fragment din cartea sa intitulată „A treia revoluție industrială”.

Creșterea pretutindeni

În ultimele două decenii, Spania, ca multe alte țări europene, a avut o creștere economică constantă, a realizat creșterea veniturilor și, până nu demult, a adoptat ceea ce părea o soluție reală pentru problema șomajului din Spania. Creșterea economică a fost alimentată de împrumuturi disponibile pe loc, atât publice cât și private, abundența de materii prime și afluxul de imigranți din America Centrală și de Sud și Africa.

Când s-a născut Carlos, în afară de câteva rețele interconectate de tehnologie a informației, internetul nu exista așa cum îl știm noi astăzi. Telefoanele mobile erau rare, greu de purtat și inabordabile pentru majoritatea oamenilor. Nu se auzise de comunități online sau rețele de socializare. Pentru multe comunități de pe planetă, „tehnologia” însemna aprovizionarea fiabilă cu curent electric. Telefonul era costisitor și nu era întotdeauna accesibil. Vacanțele în străinătate erau numai pentru cei privilegiați, care erau puțini.

În ciuda mai multor recesiuni din ultimii 20 de ani, economia Uniunii Europene a crescut cu 40 %, cu o medie puțin mai ridicată în țările care au aderat la Uniunea Europeană în 2004 și 2007. În cazul Spaniei asocierea construcțiilor cu turismul a fost un factor de creștere deosebit de important. În alte țări europene, creșterea economică a fost determinată și de sectoare ca serviciile și industria.

Carlos locuiește și acum cu părinții săi la aceeași adresă. Fiecare are mașină și telefon mobil. Stilul de viață al familiei Sanchez nu este neobișnuit conform standardelor europene.

Amprenta de ansamblu la nivel global

Impactul Europei asupra mediului a crescut în paralel cu creșterea economică din Europa și din lume. Comerțul a fost esențial pentru prosperitatea Europei și a țărilor în curs de dezvoltare, și totodată pentru propagarea efectelor asupra mediului produse prin activitățile noastre.

În 2008, Uniunea Europeană a importat de șase ori mai multe materiale decât a exportat, din punct de vedere al volumului. Diferența se datorează aproape în totalitate nivelului ridicat de importuri de combustibil și produse miniere.

Politica e funcțională dacă este bine concepută și aplicată

Încă dinainte de Summitul Pământului de la Rio din 1992, exista o recunoaștere globală în creștere a unei nevoi urgente de a aborda probleme de mediu. Legislația de mediu a UE există de la începutul anilor 1970, iar experiența arată că, dacă este aplicată efectiv, legislația de mediu dă rezultate.

Spre exemplu, Directiva UE din 1979 referitoare la păsările sălbatice și Directiva din 1992 referitoare la habitate oferă un cadru legal pentru zonele protejate ale Europei. Uniunea Europeană a desemnat și a inclus peste 17 % din suprafața sa teritorială și peste 160 000 km² de zonă maritimă în rețeaua sa de protecție a naturii intitulată „Natura 2000”. Deși multe specii și habitate europene sunt încă amenințate cu dispariția, Natura 2000 reprezintă un pas important în direcția bună.

Au existat și alte politici de mediu cu un efect pozitiv asupra mediului din Europa. Calitatea aerului s-a ameliorat mult în ultimele două decenii. Însă poluarea aerului la mare distanță și unii poluanți ai aerului la nivel local continuă să ne afecteze sănătatea. Calitatea apelor europene s-a îmbunătățit, de asemenea, considerabil mulțumită legislației europene, însă majoritatea poluanților evacuați în atmosferă, apă și pe pământ nu dispar atât de ușor. Dimpotrivă, se acumulează.

Uniunea Europeană a început totodată să rupă legătura dintre creșterea economică și emisiile de gaze cu efect de seră. Emisiile globale continuă însă să crească,

contribuind astfel la concentrația de dioxid de carbon din atmosferă și din oceane.

O tendință asemănătoare există și în ceea ce privește consumul de materiale. Economia europeană produce mai mult folosind mai puține resurse. Însă folosim mult mai multe resurse decât ne poate oferi masa teritorială și maritimă europeană. UE încă produce cantități mari de deșeurii, însă reciclează și refolosește din ce în ce mai mult din aceste cantități.

Din păcate, atunci când încercăm să rezolvăm o problemă de mediu, ne dăm seama că aspectele de mediu nu pot fi abordate separat și pe rând, ci trebuie integrate în politicile economice, în planificarea urbană, politicile de pescuit și cele agricole ș.a.m.d.

Spre exemplu, captarea de apă afectează calitatea și cantitatea de apă de la sursă și din aval. Când cantitatea de apă la sursă scade din cauza unei captări de proporții, poluanții emiși în apă sunt mai puțin diluați și afectează mai mult speciile care depind de acel corp de apă. Pentru a putea proiecta și realiza îmbunătățiri importante ale calității apei, trebuie să clarificăm totodată de ce apa este captată inițial.

Schimbarea cu pași mici

În ciuda lipsurilor din cunoașterea noastră, tendințele de mediu pe care le vedem în zilele noastre impun luarea unor măsuri decisive și imediate care să implice factorii de decizie politică, întreprinderile și cetățenii. În cazul unei desfășurări normale a activităților, despăduririle la nivel mondial vor continua să se producă în proporții critice, iar temperaturile medii la nivel mondial ar putea crește cu 6,4 C până la sfârșitul secolului. Creșterea nivelului mării va pune în pericol una dintre resursele noastre cele mai valoroase, și anume uscatul, în insulele de mică altitudine și în zonele de coastă.

Finalizarea și punerea în aplicare a negocierilor internaționale durează deseori ani de zile. Legislația națională bine concepută funcționează când este aplicată întocmai, însă este limitată de frontiere geopolitice. Multe aspecte de mediu nu sunt limitate de frontierele naționale. În cele din urmă, simțim cu toții impactul defrișărilor, al poluării aerului sau al deșeurilor marine.

Tendențele și atitudinile pot fi schimbate pas cu pas. Înțelegem foarte bine cum era situația acum 20 de ani și cum este astăzi. Poate că nu avem o soluție miraculoasă care să rezolve pe loc toate problemele de mediu, însă avem o idee, de fapt un pachet de idei, instrumente și politici care să ne ajute să ne transformăm economia într-o economie ecologică. Avem oportunitatea de a construi un viitor durabil în următorii 20 de ani.

Cum să profităm de oportunități

Depinde de conștientizarea noastră a tuturor să profităm de oportunitatea pe care o avem. Putem genera o forță suficient de mare pentru a transforma modul în care trăim numai înțelegând ce este în joc. Conștientizarea crește, însă nu este întotdeauna suficientă. Nesiguranța economică, temerile legate de șomaj și preocupările în domeniul sănătății par să ne domine preocupările zilnice. Cu aceeași situație se confruntă și Carlos sau prietenii săi, mai ales prin prisma crizei economice din Europa.

Între grijile legate de studiile sale de biologie și perspectivele sale de a-și construi o carieră, Carlos nu este sigur în ce măsură generația sa este conștientă de problemele de mediu din Europa și din lume. Ca locuitor urban recunoaște însă că generația părinților săi avea o legătură mai strânsă cu natura deoarece, în majoritatea familiilor, cel puțin unul dintre părinți crescuse la țară. Chiar și după ce se mutau la oraș pentru a munci, păstrau o relație apropiată cu natura.

Carlos s-ar putea să nu aibă niciodată așa o relație cu natura, dar este destul de dornic să facă cel puțin ceva, și anume să meargă cu bicicleta la universitate. Și-a convins chiar și tatăl să meargă cu bicicleta la muncă.

Adevărul este că nesiguranța economică, sănătatea, calitatea vieții și chiar abordarea problemei șomajului, toate acestea depind de asigurarea unei planete sănătoase. Epuizarea rapidă a resurselor noastre naturale și distrugerea ecosistemelor care ne oferă atât de multe beneficii vor asigura cu greu un viitor sigur și sănătos pentru Carlos și generația sa. O economie verde, cu un conținut scăzut de carbon rămâne cea mai bună și mai sigură cale de a asigura bunăstarea socială și economică pe termen lung.

Pentru mai multe informații

- AEM — SOER 2010: **Evaluarea megatendințelor globale**
- UNEP — Urmărirea mediului nostru în schimbare: **De la Rio la Rio+20**

De la minerit la deșeuri,
și mai mult

De la minerit la deșeuri, și mai mult

Aproape tot ce consumăm și producem are un impact asupra mediului nostru. În viața de zi cu zi, când alegem anumite bunuri sau servicii pe care le cumpărăm, nu ne gândim deseori la „amprentă” pe care acestea o lasă asupra mediului. Prețurile la raft nu reflectă aproape niciodată adevăratul lor cost. Dar putem face multe lucruri pentru a ne ecologiza consumul și producția.

În mai 2011, Apple Store de pe Fifth Avenue din New York era împânzit de oameni veniți din toate colțurile lumii pentru a cumpăra cel mai recent iPad2 al companiei Apple. Toată cantitatea care a fost livrată în acea zi s-a vândut în câteva ore. Magazinul de pe Fifth Avenue a fost printre cele norocoase. Multe magazine ale companiei Apple din lume puteau prelua numai comenzi, iar livrarea se făcea după câteva săptămâni.

Întârzierea nu se datora unei planificări comerciale defectuoase sau unei campanii de comercializare extrem de reușite, ci unei serii de dezastru de pe cealaltă parte a planetei. Cinci din principalele componente ale produsului iPad2 erau produse în Japonia în momentul cutremurului din 11 martie 2011. Producția unora dintre aceste componente putea fi ușor mutată în Coreea de Sud sau în Statele Unite, însă nu busola digitală. Unul dintre producătorii principali ai acestei companii se afla la 20 de km de reactoarele de la Fukushima și compania fusese nevoită să închidă fabrica.

Fluxuri de resurse pentru alimentarea liniilor de producție

În lumea noastră interconectată, călătoria multor dispozitive electronice pornește din mină, care este amplasată de cele mai multe ori într-o țară în curs de dezvoltare, iar centrul de dezvoltare a produsului este amplasat de cele mai multe ori într-o țară

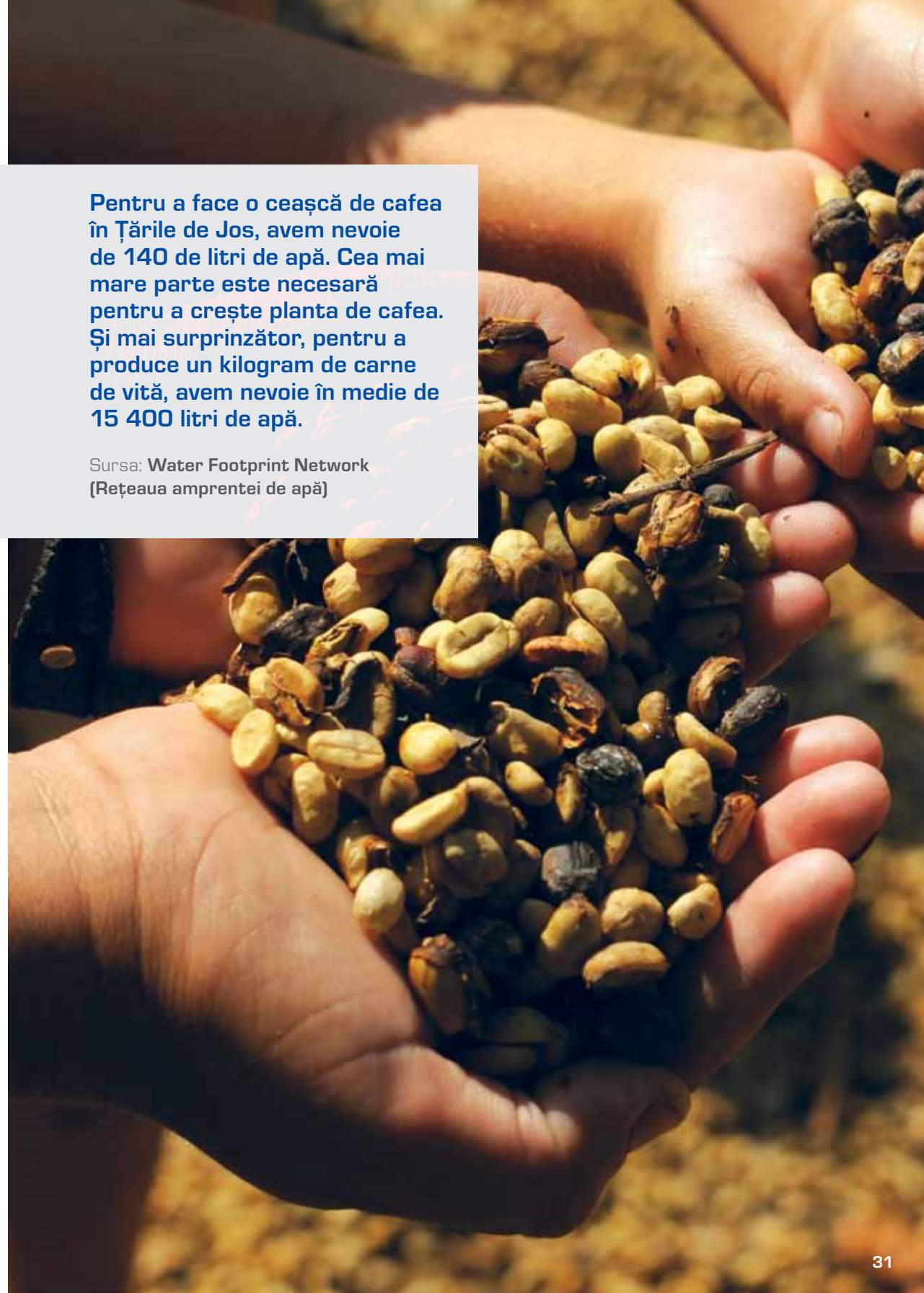
dezvoltată. În zilele noastre, producția de laptop-uri, telefoane mobile, mașini și aparate foto digitale necesită folosirea de pământuri rare, precum neodimiu, lantan și ceriu. Deși multe țări au rezerve neexploatate, extracția este costisitoare și, în majoritatea cazurilor, toxică și radioactivă.

După extracție, resursele materiale sunt în general transportate spre un loc de prelucrare și transformate în diferite componente ale unui produs, care sunt la rândul lor livrate spre alte locuri pentru asamblare. Până să ne cumpărăm dispozitivul, diferitele sale componente au și făcut deja turul lumii, și în fiecare etapă a călătoriei lor, și-au lăsat amprenta asupra mediului.

Același lucru se întâmplă și cu alimentele de pe masa noastră, mobila din camerele noastre de zi și combustibilul din mașinile noastre. Majoritatea materialelor și resurselor sunt extrase, prelucrate pentru a deveni produse sau servicii consumabile și transportate spre locuințele noastre, în mare parte urbane. Spre exemplu, alimentarea cu apă potabilă a locuințelor europene nu înseamnă numai captarea cantității utilizate dintr-un corp de apă. Pentru ca apa să poată fi consumată, avem nevoie de infrastructură și energie pentru a o transporta, depozita, trata și încălzi. Odată ce este „folosită”, avem nevoie de și mai multă infrastructură și energie pentru a o evacua.

Pentru a face o ceașcă de cafea în Țările de Jos, avem nevoie de 140 de litri de apă. Cea mai mare parte este necesară pentru a crește planta de cafea. Și mai surprinzător, pentru a produce un kilogram de carne de vită, avem nevoie în medie de 15 400 litri de apă.

Sursa: Water Footprint Network
(Rețeaua amprentei de apă)

Totul pentru consum

Unele efecte asupra mediului produse de nivelurile și modelele noastre de consum nu sunt vizibile la început. Producerea de curent electric pentru încărcarea telefoanelor mobile și congelarea alimentelor noastre determină emisii de dioxid de carbon în atmosferă, contribuind astfel la schimbările climatice. Mijloacele de transport și cele industriale eliberează poluanți în atmosferă, precum oxizi de sulf și oxizi de azot, care dăunează sănătății umane.

Milioane de oameni care se îndreaptă spre sud vara își supun destinațiile de vacanță unor presiuni suplimentare. Pe lângă emisiile de gaze cu efect de seră determinate de călătoria lor, nevoile de cazare determină o creștere a cererii de resurse materiale și energie în sectorul construcțiilor. Creșterea în sezon a populației locale necesită extragerea suplimentară de apă pentru instalații sanitare și în scopuri de agrement pe perioada lunilor uscate de vară. Aceasta înseamnă totodată tratarea unei cantități mai mari de apă reziduală, transportarea mai multor alimente în aceste zone și gestionarea unor cantități mai mari de deșeuri. În ciuda incertitudinii legate de amploarea exactă a impacturilor noastre asupra mediului, este evident că nivelurile și modelele actuale de exploatare a resurselor nu pot continua. Pur și simplu avem cantități limitate de resurse vitale, precum teren arabil și apă. Ceea ce deseori începe prin a fi o problemă locală, adică lipsa de apă, defrișarea pădurilor pentru pășuni sau emisiile de poluanți dintr-o fabrică se poate transforma cu ușurință într-o problemă globală și sistematică, care ne afectează pe toți.

Unul dintre indicatorii consumului de resurse este amprenta ecologică dezvoltată de Global Footprint Network. Prin acesta se estimează consumul țărilor în ceea ce privește utilizarea terenurilor la nivel global, inclusiv utilizarea indirectă a terenului pentru a produce bunuri și a absorbi emisiile de CO₂. Conform acestei metodologii, în 2007 fiecare om a avut o amprentă corespunzătoare unei suprafețe de 2,7 hectare la nivel global.

Această valoare depășește cu mult suprafața de 1,8 hectare disponibilă pentru fiecare la nivel global pentru a susține consumul fără a pune în pericol capacitatea de producție a mediului (Global Footprint Network, 2012). În țările dezvoltate, diferența a fost și mai evidentă. Țările membre ale AEM au consumat 4,8 hectare la nivel global pe locuitor față de o „biocapacitate” disponibilă de 2,1 hectare la nivel global pe persoană (Global Footprint Network, 2011).

Consumul înseamnă însă și locuri de muncă

Dorința și nevoia noastră de a consuma resurse naturale reprezintă numai o parte a problemei. A construi case de vacanță în Spania, a cultiva roșii în Țările de Jos, a merge în vacanță în Thailanda înseamnă totodată locuri de muncă, venituri și, în cele din urmă, a trăi și o calitate superioară a vieții pentru lucrătorii din construcții, fermieri și agențiile de turism. Pentru mulți oameni din lume, un venit mai mare este asociat cu posibilitatea de a satisface nevoile elementare. Însă nu este ușor de definit ce reprezintă o „nevoie”, această noțiune având semnificații extrem de variate, în funcție de percepțiile culturale și de nivelurile de venituri.

Pentru cei care lucrează în minele de pământuri rare din Mongolia Interioară din China, extracția mineralelor înseamnă siguranța alimentelor pentru familiile lor și educație pentru copiii lor. Pentru lucrătorii din fabrică din Japonia înseamnă nu numai alimente și educație, ci și câteva săptămâni de vacanță în Europa. În cazul mulțimilor care se îngrămădesc în magazinul Apple, pentru unii produsul final poate reprezenta un instrument profesional pe care trebuie să îl aibă, iar pentru alții, un dispozitiv folosit în scopuri recreative. Și nevoia de recreație este o nevoie umană. Impactul acesteia asupra mediului depinde de modul în care satisfacem această nevoie.

La coșul de gunoi

Călătoria făcută de dispozitivele noastre electronice, de alimente și de apa de la robinet nu ia sfârșit în casele noastre. Ne păstrăm televizorul sau aparatul de fotografiat până când nu mai este la modă sau nu mai este compatibil cu unitățile noastre de citire a DVD-urilor. În unele țări ale UE, se aruncă aproximativ o treime din alimentele cumpărate. Ce spuneți despre alimentele aruncate chiar înainte de a le cumpăra? În fiecare an, se aruncă 2,7 miliarde de tone de deșeurile în cele 27 de țări ale Uniunii Europene.

Însă unde ajung toate aceste deșeurile? Răspunsul cel scurt nu ar fi înțeles. Unele deșeurile sunt efectiv comercializate legal sau ilegal pe piețele mondiale. Răspunsul cel lung este mult mai complicat. Depinde de „ceea ce” este aruncat și „unde”. Peste o treime din cantitatea de deșeurile produse în 32 de state AEM reprezintă deșeurile din construcții și demolări, care sunt strâns legate de creșterile economice. Un alt sfert în reprezintă deșeurile din industria minieră și extractivă. Deși, la urma urmei, toate deșeurile sunt determinate de consumul uman, mai puțin de o zecime din deșeurile totale provin din locuințe.

Cunoștințele noastre despre deșeurile sunt la fel de incomplete ca și datele noastre privind consumul, însă este clar faptul că mai avem încă multe de făcut atunci se pune problema gestionării deșeurilor. În medie, fiecare cetățean al UE utilizează 16-17 tone de materiale pe an, o mare parte din această cantitate fiind transformată mai devreme sau mai târziu în deșeurile. Această cantitate ar crește până la aproximativ 40-50 de tone de persoană dacă s-ar lua în considerare

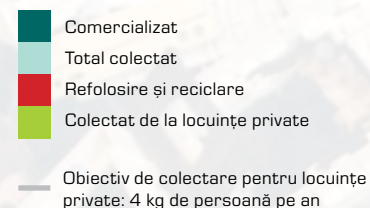
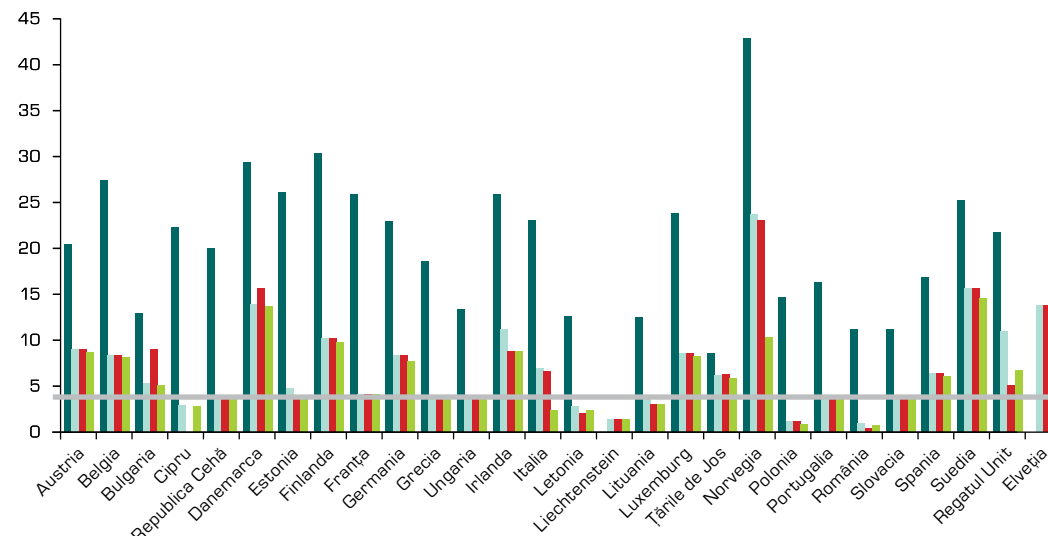
cantitățile extrase nefolosite, de exemplu pământul acumulat din activitatea minieră, și rucsacurile ecologice (cantitatea totală a materialului natural care este răscolit în starea sa naturală).

Legislația, precum Directivele UE privind depozitele de deșeurile, vehiculele scoase din uz, bateriile, ambalajele și deșeurile din ambalaje, a ajutat Uniunea Europeană să direcționeze o mai mare parte din deșeurile sale municipale din depozitele de gunoi spre obiectivele de incinerare și reciclare. În 2008, 46 % din deșeurile solide din UE au fost recuperate. Restul a fost trimis spre incinerare (5 %) sau depozite de gunoi (49 %).

În căutarea unui nou tip de mină de aur

Aparatele electrocasnice, calculatoarele, echipamentele de iluminat și telefoanele cuprind substanțe periculoase care pun în pericol mediul, însă acestea cuprind în același timp și metale prețioase. În 2005, s-a estimat că echipamentele electrice și electronice de pe piață conțin o cantitate de 450 000 tone de cupru și șapte tone de aur. La Bursa de metale din Londra, aceste metale ar valora în jur de 2,8 miliarde euro și respectiv 328 milioane euro în februarie 2011. În ciuda diferențelor semnificative dintre țările UE, numai o mică parte din aceste echipamente electronice se colectează, se refolosește și se reciclează în prezent atunci când se aruncă.

Kg de persoană în 2008

Sursă: **Compilat din date provenite de la ETC/SCP din centrul de date Eurostat privind deșeurile.**

Deșeurile de echipamente electrice și electronice (DEEE) comercializate, colectate și reciclate/recuperate/refolosite în 28 de țări europene (kg/persoană, date din 2008)

Uniunea Europeană are o legislație specifică de abordare a DEEE. Această directivă prevede crearea unor scheme de colectare, în cadrul cărora consumatorii returnează gratuit deșeurile folosite de ei. Obiectivul acestor scheme este de a mări rata de reciclare și/sau de refolosire. Un alt act legislativ asociat privind restricția de utilizare a substanțelor periculoase impune de asemenea ca metale grele, precum plumbul, mercurul, cadmiul și cromul hexavalent, precum și substanțe inhibitoare de ardere, ca bifenilii polibromurați (PBB) sau difenileterii polibromurați (PBDE) din echipamentele electrice, să fie înlocuite cu alternative mai sigure.

Metalele prețioase „eliminate drept deșeurii” au și o dimensiune globală. Germania exportă în jur de 100 000 de mașini uzate în afara Uniunii Europene în fiecare an prin Hamburg, în principal spre Africa și Orientul Mijlociu. În 2005, aceste mașini au avut un conținut de metale cu platină de aproximativ 6,25 tone. Spre deosebire de UE, majoritatea țărilor importatoare nu au legislația necesară și capacitatea de a dezmembra și de a recicla mașini uzate. Aceasta reprezintă o pierdere economică și determină totodată mai multă extracție, producând mediului daune care pot fi evitate, deseori în afara teritoriului UE.

O gestionare mai bună a deșeurilor municipale oferă beneficii semnificative, adică transformarea deșeurilor noastre în resurse valoroase, evitarea daunelor asupra mediului, inclusiv a emisiilor de gaze cu efect de seră, și reducerea cererii de noi resurse.

Spre exemplu, hârtia. În 2006, aproape 70 % din hârtia provenită din deșeurii urbane solide a fost reciclată, ceea ce înseamnă un echivalent de o pătrime din consumul total de produse din hârtie. Creșterea ratei de reciclare la 90 % ne-ar permite să satisfacem peste o treime din cererea de hârtie cu material reciclat. Prin aceasta s-ar reduce cererea de noi resurse, mai puține deșeurii de hârtie ar fi trimise la depozitele de gunoi sau punctele de incinerare și s-ar produce mai puține emisii de gaze cu efect de seră.

Încotro să mergem?

Nu consumul sau producția ca atare produc daune mediului. Ceea ce dăunează mediului sunt impacturile a „ceea ce consumăm”, unde și cât, și a „modului în care le producem”. De la nivel local la nivel global, factorii de decizie politică, companiile și societatea civilă, toate acestea trebuie să participe la ecologizarea economiei.

Inovația tehnologică oferă multe soluții. Utilizarea energiei curate și a transportului curat are un impact mai mic asupra mediului și poate satisface o parte, dacă nu toate, din nevoile noastre. Însă nu e suficientă numai tehnologia.

Soluția noastră nu poate însemna numai reciclarea și reutilizarea materialelor pentru a exploata cantități mai mici de resurse. Nu putem evita consumul de resurse, însă ceea ce putem face este să consumăm înțelept. Putem să trecem la alternative mai ecologice, să ne ecologizăm procesele de producție și să învățăm cum să ne transformăm deșeurile în resurse.

Cu siguranță avem nevoie de politici mai bune, de o infrastructură mai bună și de stimulente suplimentare, însă acestea pot să ne ajute să parcurgem numai o parte din drum. Ultima etapă a călătoriei depinde de opțiunile de consum. Oricare ar fi istoricul și vârsta noastră, deciziile noastre cotidiene de a cumpăra anumite produse și servicii determină ceea ce producem și cât producem. Vanzătorii cu amănuntul pot de asemenea influența ceea ce se pune pe rafturi și răspândi cererea pentru alternative durabile pe lanțurile de aprovizionare.

Un moment de gândire în fața rafturilor de la supermarket sau a pubelei reprezintă poate un punct bun de pornire pentru a face personal trecerea la viața durabilă. *Pot folosi ceea ce a rămas de ieri, în loc să arunc resturile? Pot împrumuta această mașină în loc să o cumpăr? Unde pot recicla vechiul meu telefon mobil?..*

Pentru mai multe informații

- AEM — SOER 2010 Evaluări tematice: <http://www.eea.europa.eu/soer/europe>

Deșeuri alimentare

În jur de o treime din alimentele produse la nivel global se pierd sau se depozitează ca deșeuri. Când peste un miliard de oameni din lume se duc la culcare înfometați, este imposibil să nu ne întrebăm ce se poate face. Însă deșeurile alimentare reprezintă nu numai o oportunitate pierdută de a-i hrăni pe cei flămânzi, ci și o pierdere substanțială de alte resurse precum solul, apa, energia și forța de muncă.

Bogați sau săraci, tineri sau bătrâni, cu toții avem nevoie de alimente. Acestea reprezintă mult mai mult decât nutriție și o varietate bogată de gusturi când le consumăm. Peste 4 miliarde de oameni depind de trei tipuri de culturi de bază — orez, porumb și grâu. Aceste trei culturi ne furnizează două treimi din consumul nostru de energie. Dat fiind că există peste 50 000 de specii de plante comestibile, meniul nostru zilnic pare de fapt foarte simplu, numai câteva sute de specii contribuind la aportul de alimente.

Fiindcă miliarde de oameni depind de câteva culturi de bază, creșterea prețurilor la alimente din 2006 în 2008 s-a resimțit peste tot în lume. Deși țările în curs de dezvoltare au reușit în general să își hrănească populațiile, mai există regiuni în Africa care se confruntă cu problema foametei. Aceasta s-a datorat nu numai faptului că piața a eșuat.

La schimbările climatice se adaugă presiunile exercitate asupra siguranței alimentelor, iar unele regiuni simt tensiunea mai mult decât altele. Seceta, incendiile sau inundațiile îngreunează în mod direct capacitatea de producție. Din păcate, schimbările climatice afectează deseori țările care sunt mai vulnerabile și care este posibil să nu aibă mijloacele de adaptare.

Însă, printre altele, alimentele reprezintă doar un alt „bun”. Producerea acestora necesită resurse precum solul și apa. Asemenea altor produse de pe piață, acestea sunt consumate sau folosite, și pot fi eliminate ca deșeuri. O cantitate semnificativă de alimente se elimină ca deșeuri, mai ales în țările dezvoltate, iar aceasta înseamnă și eliminarea resurselor utilizate pentru producerea alimentelor respective.

Sectorul alimentar și cel al deșeurilor alimentare se află printre domeniile cheie evidențiate pe „Foaia de parcurs spre Europa eficientă în planul resurselor” a Comisiei Europene din septembrie 2011. Deși este larg recunoscut faptul că eliminăm ca deșeuri o parte din alimentele pe care le producem, este destul de greu de făcut o estimare precisă. Comisia Europeană calculează faptul că, numai în UE, 90 de milioane de tone de alimente sau 180 de kg pe persoană sunt eliminate ca deșeuri în fiecare an. O mare parte din aceste alimente sunt încă potrivite pentru consumul uman.

Nu numai despre alimente

Impacturile deșeurilor alimentare asupra mediului nu se limitează numai la utilizarea terenurilor și a apei. Conform foii de parcurs a Comisiei Europene, lanțul de valori alimentar și de băuturi din UE determină o rată de 17 % din emisiile noastre directe de gaze cu efect de seră și 28 % din utilizarea resurselor materiale.

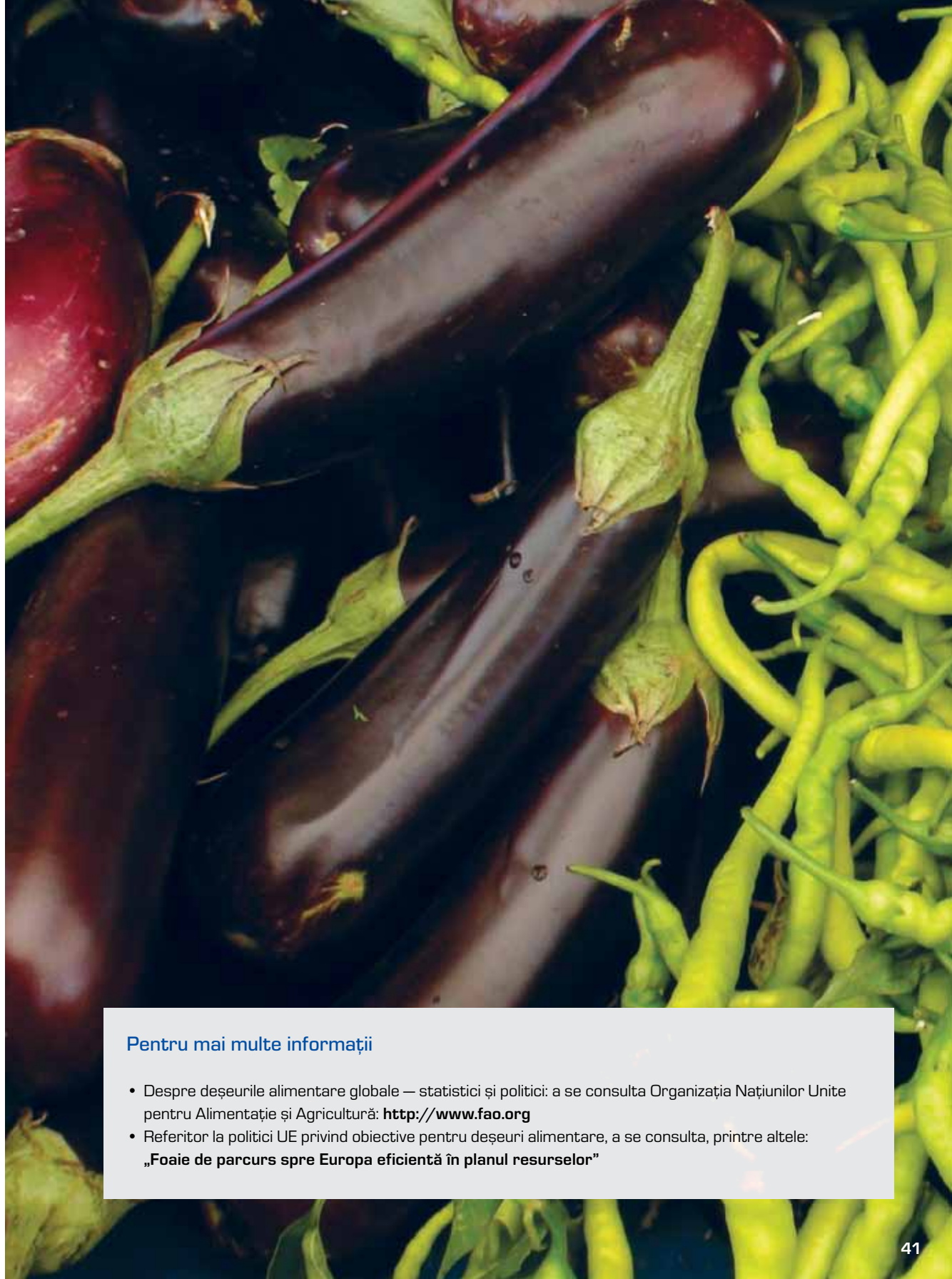
Tristram Stuart, autorul și unul dintre organizatorii cheie ai inițiativei „Feeding the 5k” (o inițiativă de furnizare de alimente pentru 5 000 de oameni în Trafalgar Square în Londra), recunoaște că majoritatea țărilor bogate aruncă între o treime și jumătate din toată cantitatea lor de alimente.

„Nu este numai o problemă a lumii bogate. Țările în curs de dezvoltare se confruntă uneori cu niveluri de eliminare a alimentelor ca deșeuri la fel de ridicate ca și cele din țările bogate, însă din motive foarte diferite. O mare parte din vină o are lipsa unei infrastructuri agricole adecvate, precum tehnologia post-recoltare. Puteți estima că cel puțin o treime din aportul total de alimente din lume se aruncă”, spune Tristram.

Deșeurile alimentare se produc în fiecare fază a lanțului de producție și de aprovizionare, precum și în faza de consum. Pentru aceasta pot exista multe motive. O parte din deșeurile alimentare sunt produse în urma aplicării legilor, care sunt deseori implementate pentru a proteja sănătatea umană. O altă parte poate fi legată de preferințele și obiceiurile consumatorului. Toate fazele și motivele diferite trebuie să fie analizate și stabilite drept necesare pentru a reduce deșeurile alimentare.

Foia de parcurs a Comisiei Europene impune „un efort combinat din partea fermierilor, a industriei alimentare, a comercianților cu amănuntul și a consumatorilor prin tehnici de producție eficiente în planul resurselor, opțiuni durabile de alimente”. Obiectivul european este clar: reducerea la jumătate a cantității de alimente eliminate ca deșeuri în UE până în 2020. Unii deputați în Parlamentul European au stabilit anul 2013 drept „Anul european împotriva deșeurilor alimentare”.

„Nu există o soluție unică pentru aceasta. Fiecare problemă în parte are nevoie de o soluție diferită,” spune Tristram adăugând: „Vestea bună este că putem reduce impactul nostru asupra mediului, iar pentru aceasta nu trebuie să existe un sacrificiu. Aceasta nu înseamnă să cerem oamenilor să zboare mai puțin, să mănânce mai puțină carne sau să conducă mai puțin. Este posibil să trebuiască să facem și noi toate acestea. De fapt, este o oportunitate. Pur și simplu trebuie să încetăm să mai aruncăm alimentele și, dimpotrivă, să ne bucurăm de ele.”

Pentru mai multe informații

- Despre deșeurile alimentare globale — statistici și politici: a se consulta Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură: <http://www.fao.org>
- Referitor la politici UE privind obiective pentru deșeuri alimentare, a se consulta, printre altele: „Foaie de parcurs spre Europa eficientă în planul resurselor”

Deșeuri în Groenlanda

De la orașe cu o densitate mare a populației la așezări îndepărtate, oriunde am trăi, producem deșeuri. Resturi alimentare, deșeuri electronice, baterii, hârtie, recipiente de plastic, îmbrăcăminte, mobilier vechi, toate acestea trebuie să fie eliminate. Unele ajung să fie refolosite sau reciclate; altele sunt arse pentru producerea de energie sau trimise la depozitele de deșeuri. Nu există o singură cale de gestionare a deșeurilor, care să funcționeze pretutindeni. Trebuie să ținem cont de împrejurările locale în modul în care facem acest lucru. La urma urmei, problema deșeurilor se ivește la nivel local. Populația răspândită, distanțele lungi dintre așezări și lipsa unei infrastructuri rutiere, iată cum pune guvernul problema deșeurilor în Groenlanda.

Interviu cu Per Ravn Hermansen

Per Ravn Hermansen locuiește în Nuuk, capitala Groenlandei. S-a mutat din Danemarca pentru a lucra în domeniul gestionării deșeurilor în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, al Naturii și al Mediului din Groenlanda.

Cum e să trăiești în Groenlanda?

„Traiul în Nuuk nu este cu mult diferit față de cel din orice oraș de dimensiuni medii, acesta fiind foarte asemănător orașelor din Danemarca. Există aceleași tipuri de magazine și facilități. În Nuuk trăiesc în jur de 15 000 de oameni. În timp ce atât limba groenlandeză cât și cea daneză sunt larg vorbite în Nuuk, în așezările mai mici se vorbește aproape numai groenlandeza.

Locuiesc acolo din 1999 și cred că oamenii consumă aceleași tipuri de produse ca și restul lumii, precum calculatoare personale și telefoane mobile. De asemenea, cred că oamenii sunt mai sensibili la problema deșeurilor.”

Ce face ca problema deșeurilor din Groenlanda să fie unică?

„În jur de 55 000 de oameni locuiesc în Groenlanda și, asemenea restului lumii, oamenii produc deșeuri. În multe privințe, „problema” deșeurilor în Groenlanda este destul de răspândită. Întreprinderi și locuințele din Groenlanda produc diferite tipuri de deșeuri și trebuie să le gestionăm astfel încât să nu dăunăm mediului.

În alte privințe, problema deșeurilor în Groenlanda este unică din cauza dimensiunii sale, mai exact a așezărilor sale răspândite. Există șase orașe relativ mari, 11 orașe mai mici și în jur de șaiszeci de așezări cu 30 până la 300 de locuitori răspândite de-a lungul coastei. Majoritatea populației trăiește pe coasta de vest, însă există așezări și orașe mici și pe coasta de est.

Numai șase orașe au instalații de incinerare, iar acestea nu sunt suficiente pentru a trata adecvat în mod ecologic deșeurile care pot fi arse. Și nu există drumuri care să lege orașele și așezările între ele, ceea ce înseamnă că nu putem transporta cu ușurință deșeurile spre instalațiile de incinerare. Bunurile sunt în general transportate pe mare.

În acest moment, putem doar estima cantitatea de deșeuri urbane produse în Groenlanda și credem că aceasta este în creștere. Jumătate din așezări au ceea ce aș numi cuptoare de incinerare, cât despre celelalte, în acestea există ardere deschisă sau depozite de gunoi.

În cele din urmă, cred că toate problemele legate de deșeuri au multe elemente comune, însă toate sunt unice. Deșeurile sunt o problemă locală cu implicații mai ample. Soluțiile trebuie să țină cont de această dualitate.”

Ce spuneți despre deșeurile periculoase și deșeurile electronice?

„Unitățile existente în cele mai mari orașe dezassemblează deșeurile electronice și gestionează deșeurile periculoase care sunt apoi depozitate pe amplasamentul propriu până când sunt expediate spre Danemarca. Groenlanda importă toate felurile de produse, inclusiv alimente, îmbrăcăminte și mașini, în mare parte livrate din Aalborg. Deșeurile periculoase și cele electronice sunt încărcate pe navele care se întorc în Danemarca.

În ultimii ani, companiile multinaționale din industria minieră au început să caute rezerve neexploatate de petrol sau minerale. Ce se întâmplă cu deșeurile miniere?

În Groenlanda avem o politică unică ce permite companiilor miniere să obțină toate autorizațiile necesare de la aceeași autoritate publică. Aceasta înseamnă că ele își depun cererea, care cuprinde toate aspectele operațiunilor lor, inclusiv cele legate de deșeuri, la Biroul pentru Minerale și Petrol.

Aproape toate activitățile acestora se desfășoară departe de orașe și așezări. În ceea ce privește deșeurile incinerabile, companiile pot trata cu autoritățile locale pentru folosirea instalațiilor de incinerare. Această cerere suplimentară pentru incinerare sporește capacitatea locală de incinerare.”

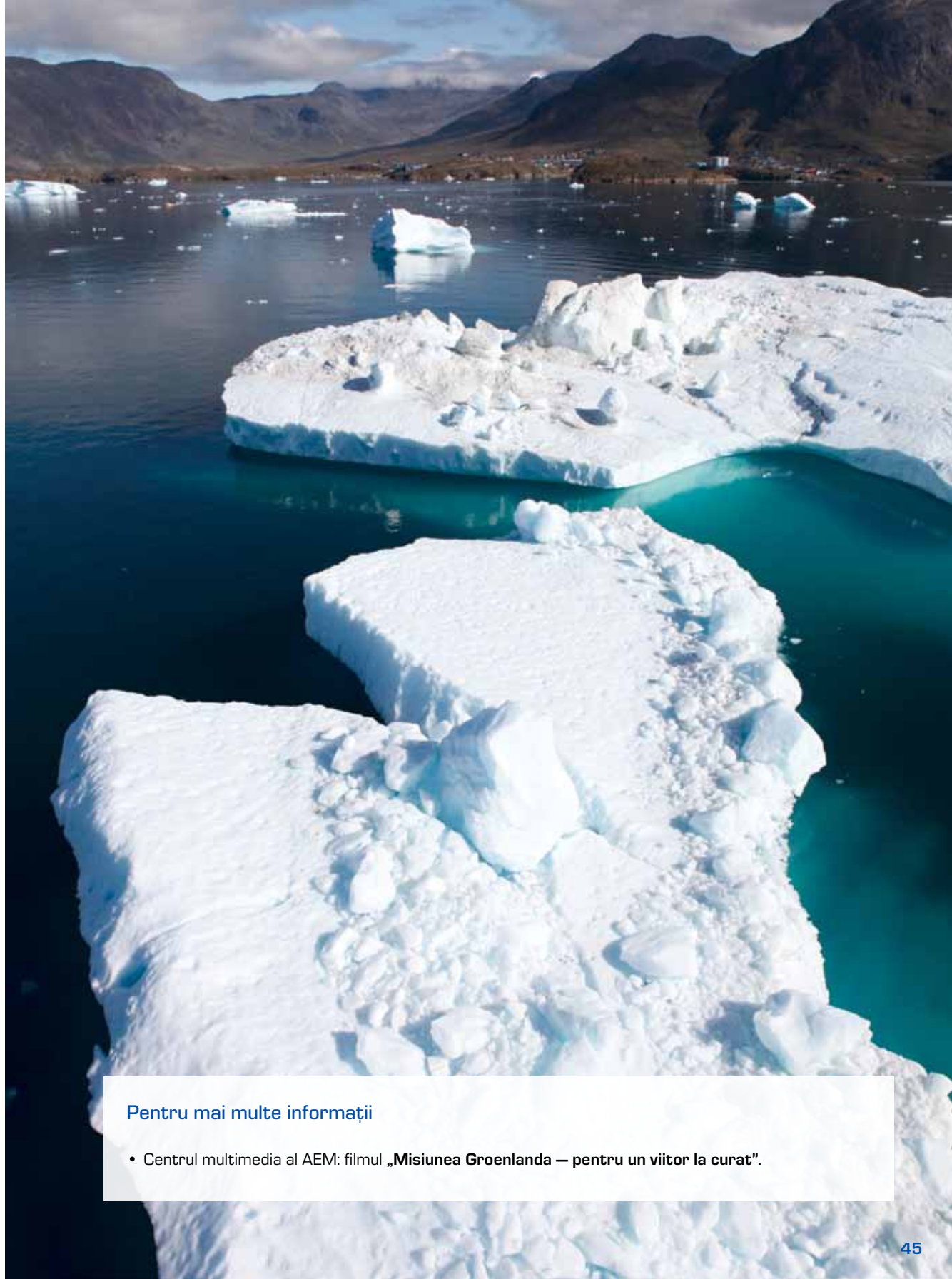
Cum abordați această problemă?

„Una dintre opțiunile care sunt actualmente disponibile constă în construirea de stații regionale de incinerare și în transportarea deșeurilor. Evident că nu putem construi stații de tratare a deșeurilor în fiecare oraș. Totodată, ne gândim cum să producem căldură și să încălzim locuințe prin arderea deșeurilor.

În orașele mai mici, începem să înființăm unități pentru dezasambarea deșeurilor electronice și gestionarea deșeurilor periculoase. În cazul așezărilor mai mici, amplasăm containere pentru deșeuri electronice și periculoase, care pot fi apoi transportate spre unitățile din orașe.

În prezent, suntem în curs de implementare a două proiecte pilot pentru transportarea deșeurilor incinerabile spre orașele cu instalații de incinerare.

Guvernul groenlandez are un plan de gestionare a deșeurilor la nivel național, iar activitatea pe care tocmai am menționat-o este inclusă în acest plan.”

Pentru mai multe informații

- Centrul multimedia al AEM: filmul „Misiunea Groenlanda — pentru un viitor la curat”.

„Reglarea” prețului?

„Reglarea” prețului?

Pentru a-și scoate populația din sărăcie multe economii din țările în curs de dezvoltare se bazează pe exploatarea resurselor naturale, ceea ce poate produce daune sistemelor naturale de care depind. Soluțiile pe termen scurt subminează deseori bunăstarea populației pe termen lung. Pot oare guvernele să ajute piețele pentru a fixa prețul „corect” pentru serviciile naturii și a influența opțiunile economice? Iată ce înseamnă pentru Burkina Faso, mai îndeaproape, utilizarea apei în producția de bumbac.

La nivel global, peste un miliard de oameni trăiesc într-o „sărăcie extremă”, conform definiției subzistenței, care a fost dată de Banca Mondială în echivalentul a mai puțin de 1,25 USD pe zi. Și, deși rata populației la nivel mondial care trăiește în sărăcie a scăzut drastic în ultimii 30 de ani, un număr mare de țări, dintre care o mare parte din Africa, au depus eforturi pentru a progresa.

În aceste țări, activitatea economică se bazează pe exploatarea resurselor naturale, adică pe agricultură, silvicultură, industria minieră și altele. Prin urmare, eforturile depuse pentru favorizarea creșterii economice în vederea satisfacerii nevoilor populațiilor în creștere accelerată pot supune ecosistemele unei presiuni considerabile.

În multe cazuri, resurse ca bumbacul, sunt cultivate sau extrase în țări în curs de dezvoltare și exportate spre regiuni mai bogate, precum Europa. Această realitate oferă un rol important consumatorilor din lumea industrializată: de a ajuta, poate, la scoaterea din sărăcie a „acelui miliard” de oameni; de a le reduce, poate, șansele prin producerea de daune asupra sistemelor naturale de care depind aceștia.

„Aurul alb”

În Burkina Faso, care este o țară aridă, fără ieșire la mare și foarte săracă, amplasată în partea de sud a Saharei, bumbacul este o afacere de proporții. De fapt, aceasta este o afacere de proporții considerabile. Datorită unei creșteri accelerate a producției din ultimii ani, Burkina Faso a devenit acum primul producător de bumbac din Africa. „Aurul alb”, cum este numit în regiune, reprezenta în 2007 pentru Burkina 85 % din veniturile din export și 12 % din producția economică.

În mod esențial, câștigurile din bumbac sunt larg răspândite. Sectorul în cauză ocupă 15-20 %, din forța de muncă, asigurând venituri directe pentru 1,5-2 milioane de oameni. Și, în calitate de promotor principal al creșterii economice din ultimul deceniu, acest sector a produs venituri din impozite care pot asigura fonduri pentru realizarea de îmbunătățiri în domenii ca sănătatea și educația.

Pentru oamenii din Burkina Faso, beneficiile cultivării bumbacului sunt evidente. Costurile sunt deseori mai puțin evidente.

Concepte privind Apa, pe scurt

Amprenta de apă și apa virtuală reprezintă concepte care ne ajută să înțelegem cantitatea de apă pe care o consumăm.

O amprentă de apă reprezintă volumul de apă potabilă folosită pentru a produce bunurile și serviciile consumate de către o persoană sau o comunitate, ori produsă de către o companie. Aceasta este compusă din trei elemente. **Amprenta de apă albastră** reprezintă volumul de apă de suprafață și din pânza freatică folosită pentru a produce bunuri și servicii. **Amprenta de apă verde** reprezintă cantitatea de apă din precipitații folosită în producție. Iar **amprenta de apă gri** reprezintă volumul de apă poluată în urma producției.

Orice bun sau serviciu exportat implică și exportul de „apă virtuală” — apa utilizată la producerea bunului sau serviciului respectiv. Exporturile de apă virtuală au loc atunci când un bun sau serviciu este consumat în afara bazinului hidrografic din care s-a extras apa.

În cazul țărilor sau zonelor importatoare, importul de „apă virtuală” permite ca resursele autohtone de apă să fie utilizate în alte scopuri, care pot fi foarte utile pentru țările cu deficit de apă. Din păcate, multe țări care exportă apă virtuală au un deficit de apă, dar și o climă însoțită care este propice pentru producția agricolă. În aceste țări cu deficit de apă, exportul de apă virtuală duce la suprasolicitarea resurselor de apă și deseori la costuri sociale și economice, deoarece nu este suficientă apa disponibilă pentru alte activități și nevoi.

Sursa: **Water Footprint Network (Rețeaua amprentei de apă)**

„La vârsta de numai opt ani, Modachirou Inoussa își ajută deja părinții pe plantațiile de bumbac. Pe 29 iulie 2000, Modachirou a muncit din greu și a fugit spre casă însetat. Pe drum, a găsit un recipient gol și a adunat în el puțină apă dintr-un canal pentru a bea. În acea seară, băiatul nu s-a mai întors acasă. În urma unei căutări prin sat, corpul său a fost găsit lângă o sticlă goală de Callisulfan.”

Otrăvire cu Endosulfan în Africa de Vest, raportat de PAN UK (2006)

Un sfert din populație nu are acces la o sursă sigură de apă potabilă. Peste 80 % sunt fermieri la limita subzistenței, care folosesc apa pentru a-și satisface nevoile primare de hrană și adăpost, și, potrivit Organizației Meteorologice Mondiale, cererea anuală de apă depășește cantitatea disponibilă cu 10 % până la 22 %.

În acest context, creșterea enormă a producției de bumbac din ultimii ani pare riscantă. Bumbacul este o cultură însetată, adică necesită irigații în lunile mai aride, și consumă mult mai multă apă decât alte culturi larg răspândite.

Alocarea de apă pentru producția de bumbac presupune direcționarea apei din alte locuri unde poate fi utilizată. Cea mai mare parte a recoltei este exportată, ceea ce înseamnă că se folosesc cantități mari de apă pentru a satisface cererea consumatorilor din străinătate. Acest proces se numește export de „apă virtuală”.

Jumătate din bumbacul din Burkina Faso este exportat în China, unde este vândut filaturilor și, de acolo, producătorilor de îmbrăcăminte care deservește piețele mondiale. La capătul lanțului de aprovizionare, consumatorii de produse din bumbac importă efectiv un volum semnificativ de apă, uneori din părți ale lumii care sunt mult mai aride. În cazul bumbacului, potrivit unui studiu s-a descoperit că 84 % din amprenta de apă a Europei se află în afara Europei.

În cazul țărilor aride precum Burkina Faso, în mod normal este de preferat să se importe produse care implică o cantitate semnificativă de apă, nu să se exporte astfel de produse. La urma urmei, „apa virtuală” poate însemna faptul că nu

rămâne suficientă apă pentru populația autohtonă și ecosisteme. Acestea fiind spuse, singura cale de a judeca dacă este bine ca Burkina Faso să folosească apă pentru a cultiva bumbac este de a evalua toate costurile și beneficiile comparativ cu alte utilizări ale apei. Conceptul în sine de apă virtuală nu ne poate spune cum să gospodărim cel mai bine apa, chiar dacă ne oferă informații foarte utile despre impacturile producției noastre și ale opțiunilor noastre de consum.

Mai multă poluare, mai puține păduri

Consumul de apă nu este singura preocupare asociată cu producția de bumbac în Burkina Faso. Cultivarea bumbacului presupune, de regulă, utilizarea intensă de pesticide. Într-adevăr, bumbacul presupune o rată de utilizare a pesticidelor la nivel mondial de 16 %, în ciuda faptului că acoperă numai 3 % din terenul cultivat la nivel global.

Impacturile pot fi grave pentru populația locală și ecosisteme. Dar, deoarece oamenii care folosesc pesticide nu simt toate aceste efecte și poate nici nu le știu pe toate, aceștia nu le vor reflecta în totalitate în deciziile pe care le iau. Din acest motiv, este importantă educarea și informarea cultivatorilor locali în legătură cu pesticidele și efectele lor.

Apa nu este singura resursă care se folosește. O altă resursă esențială este terenul. Așa cum se procedează în majoritatea locurilor, în Burkina Faso, terenurile pot fi folosite în multe feluri. Oare cei din Burkina Faso câștigă mai mult din folosirea terenului la cultura bumbacului?

Ceea ce este bine pentru unul poate să nu fie bine pentru toți

Această problemă nu este pasivă. Suprafața împădurită din Burkina Faso a scăzut în perioada 1990–2010 cu 18 %, în parte din cauza agriculturii care ia amploare, iar rata de pierdere este în creștere accelerată. Un proprietar de pădure din Burkina Faso poate prefera să cultive bumbac, deoarece este mai rentabil să vândă lemnul (sau să îl folosească drept combustibil) și să cultive terenul decât să păstreze pădurea. Însă pentru Burkina Faso, pentru locuitori și ecosisteme poate că nu este cea mai bună soluție.

Pretutindeni, pădurile aduc oamenilor mult mai multe beneficii decât valoarea cherestelei. Ele asigură un habitat pentru biodiversitate, împiedică eroziunea solului, absorb dioxidul de carbon, oferă oportunități de recreație și altele. Dacă societatea în ansamblul ei ar hotărî cum să folosească terenurile, și ar putea lua hotărârea pe baza unei evaluări complete a costurilor și beneficiilor diferitelor variante, probabil că nu s-ar folosi terenurile și apa numai pentru cultura bumbacului.

Această diferență dintre beneficiile și costurile la nivel individual și cele la nivel de societate este o problemă esențială.

În răspunsul lor la întrebări-cheie despre câtă apă să folosim în producția de bumbac, câte pesticide, cât teren, fermierii din lume iau decizii pe baza costurilor și beneficiilor relative. Însă, în timp ce fermierul poate beneficia integral de profiturile din vânzarea bumbacului, el nu suportă de obicei toate costurile. De pildă, cheltuielile pentru achiziționarea

pesticidelor par deseori nesemnificative față de efectele asupra sănătății determinate de utilizarea de pesticide. Astfel, costurile sunt puse pe seama altor oameni, inclusiv a generațiilor viitoare.

Problemele apar deoarece, în mare parte asemenea nouă, fermierul ia majoritatea hotărârilor prin prisma interesului propriu. Și această denaturare este transmisă prin intermediul piețelor mondiale. Prețurile plătite de comercianți, producători de îmbrăcăminte și, în cele din urmă, de consumatori nu reflectă costul și beneficiile implicate de utilizarea resurselor și producția bunurilor.

Aceasta este o problemă gravă. În majoritatea locurilor din lume, piețele și prețurile sunt un mijloc de orientare în luarea deciziilor, așadar, dacă prețurile nu reflectă în mod real impacturile producției și ale consumului, vom lua decizii proaste. Istoria ne spune că piețele pot reprezenta un mecanism foarte eficace pentru a ne orienta în luarea deciziilor noastre în legătură cu utilizarea resurselor și producția, și a atinge nivelul maxim de prosperitate. Dar când prețurile sunt greșite, piețele eșuează.

„La nivel mondial, 99 % din fermierii care cultivă bumbac trăiesc în țări în curs de dezvoltare. Aceasta înseamnă că pesticidele se folosesc în regiuni în care gradul de analfabetism este ridicat și cel de sensibilizare în materie de siguranță este scăzut, atât mediul cât și viețile oamenilor fiind astfel expuse riscului.”

Steve Trent, Director al Fundației pentru Justiție în domeniul Mediului

Când piețele eșuează: corecții și constrângeri

Ce se poate face? Guvernele pot, într-o oarecare măsură, să acționeze pentru a corecta eșecurile pieței. Pot impune reglementări și taxe pe utilizarea apei și pesticidelor pentru ca fermierii să folosească mai puțin sau să găsească alternative mai puțin dăunătoare. Pe de altă parte, guvernele pot organiza plăți pentru proprietarii de păduri pentru a reflecta beneficiile pe care le asigură pădurile societății la nivel național și internațional, furnizând astfel o sursă alternativă de venituri. Soluția constă în uniformizarea stimulentei pentru persoane cu cele ale societății în ansamblul ei.

De asemenea, este important să oferim informații consumatorilor pentru a completa informațiile oferite de prețuri. În multe țări vedem din ce în ce mai multe etichete care ne informează despre modul în care sunt produse bunurile, precum și campanii desfășurate de grupuri de interes pentru a mări gradul de conștientizare și înțelegere a acestor probleme. Mulți dintre noi ar accepta să plătească mai mult sau să consume mai puțin dacă am înțelege efectele pe care le au opțiunile noastre.

În unele cazuri, guvernele trebuie să facă mai mult decât să corecteze piața și să fie constrâns efectiv să aloce resurse. Atât oamenii cât și ecosistemele au nevoie de apă pentru a supraviețui și a prospera. Într-adevăr, mulți ar afirma că oamenii au *dreptul* la suficientă apă pentru băut, hrană, igienă și un mediu sănătos. Prin urmare, este posibil ca guvernele să aibă datoria să se asigure de faptul că nevoile acestora sunt satisfăcute înainte de a folosi piața pentru a împărți restul.

Revenind la Burkina Faso, guvernul și partenerii de la nivel internațional s-au concentrat asupra satisfacerii nevoii primare de acces la apa potabilă sigură. Deși aceasta nu este o realitate pentru un sfert din locuitorii acestei țări, situația actuală reprezintă o îmbunătățire semnificativă a celei de acum 20 de ani, când 60 % din populație nu avea acces la apă.

Schimbarea stimulentei

Se depun eforturi la nivel global pentru a corecta și a constrânge piețele deschise, în același timp exploatându-se numeroasele lor beneficii. Însă, acum prețurile pe piață oferă de multe ori informații înșelătoare, iar rezultatul îl reprezintă deciziile proaste luate de producători și consumatori în egală măsură.

Dacă piețele ar funcționa în mod corespunzător și prețurile ar reflecta costurile totale și beneficiile acțiunilor noastre, ar mai produce Burkina Faso bumbac?

Probabil că da. Pentru o țară foarte săracă, fără ieșire la mare și săracă în resurse, ca Burkina Faso, nu există căi ușoare spre prosperitate. Sectorul bumbacului oferă cel puțin câștiguri considerabile, servind poate drept rampă pentru dezvoltarea economică și ridicarea nivelului de trai.

Însă continuarea culturii bumbacului nu trebuie să însemne neapărat utilizarea în continuare a tehnicilor de producție bazate pe folosirea intensivă de pesticide și apă. Sau continuarea despăduririlor. Alte metode, ca producția de bumbac organic, pot reduce consumul de apă și elimina totodată utilizarea pesticidelor. Costurile directe ale cultivării bumbacului organic sunt mai mari, și prin urmare și prețurile pentru consumatorii de produse din bumbac, însă acestea sunt mai mult decât compensate de reducerea costurilor indirecte impuse cultivatorilor de bumbac și comunităților acestora.

Consumatorul alege

Cu siguranță, factorii de decizie politică au un rol în a ajuta piețele să funcționeze în mod corespunzător, astfel că semnalele legate de preț asigură stimulente pentru un proces decizional durabil. Însă nu este numai datorită factorilor de decizie politică — și cetățenii informați pot schimba ceva.

Lanțurile mondiale de aprovizionare pot face ca deciziile producătorilor, ale distribuitorilor cu amănuntul și cele ale consumatorilor din Europa să aibă un efect important asupra bunăstării oamenilor din țări îndepărtate ca, de exemplu, Burkina Faso. Efectele pot fi crearea de locuri de muncă și de venituri dar și exploatarea în exces a resurselor limitate de apă și otrăvirea locuitorilor și a ecosistemelor.

În cele din urmă, consumatorii au puterea de a decide. Așa cum factorii de decizie politică ne pot orienta consumul influențând prețurile, consumatorii pot transmite semnale producătorilor printr-o cerere de bumbac cultivat în mod durabil. Acesta este un punct asupra căruia merită să reflectați data viitoare când cumpărați o pereche de blugi.

Pentru mai multe informații

- Despre instrumente bazate pe piață, **Instrumente bazate pe piață pentru politica de mediu din Europa, Raport tehnic AEM 8/2005.**
- Despre producția de bumbac din Burkina Faso: Kaminski, 2011, **Dependența de bumbac în Burkina Faso: Constrângeri și oportunități pentru o creștere echilibrată, Publicații ale Băncii Mondiale.**

Are sens din punct de vedere comercial?

De la întreprinderi mici la companii multinaționale, multe companii caută modalități de a-și păstra sau mări cota de piață. În vremuri în care concurența la nivel global este strânsă, realizarea obiectivului de durabilitate înseamnă mult mai mult decât „ecologizarea” imaginii de ansamblu și reducerea costurilor de producție. Ar putea însemna noi direcții de activitate.

Probabil că invazia marilor maimuțe nu era printre principalele riscuri comerciale cu care se confruntă Unilever, însă chiar așa s-a întâmplat. Pe 21 aprilie 2008, sediul Unilever din Londra și unitățile acestei companii din Merseyside, Roma și Rotterdam au fost invadate de activiști ai Greenpeace îmbrăcați în urangutani. Activiștii au protestat împotriva daunelor provocate pădurilor tropicale indoneziene prin producția de ulei de palmier care se folosește în multe produse Unilever. La scurt timp după acest raid, compania a anunțat că până în 2015 își va extrage toată cantitatea de ulei de palmier din resurse „durabile”. De la acea dată, compania a conturat un plan pentru a integra durabilitatea în esența practicilor sale.

Multe argumente diferite ar putea motiva o companie multinațională să adopte mai multe practici durabile. Ar putea avea legătură cu imaginea de ansamblu a companiei sau cu imaginea siglelor acesteia. Durabilitatea ar putea fi impusă și de investitorii companiei care ar putea să nu fie de acord să investească bani în companii care nu abordează riscurile schimbărilor de mediu sau care nu sunt interesați să profite de beneficiile eco-inovației.

Așa cum pune problema Karen Hamilton, vicepreședinte pentru durabilitate la Unilever: „nu vedem nici un conflict între creștere și durabilitate. Din ce în ce mai mulți consumatori chiar ne cer acest lucru.”

Sau, pur și simplu, adoptând practici durabile, afacerea poate avea o logică. Companiile pot dobândi un caracter competitiv și pot determina creșterea cotei lor de piață. Aceasta ar putea însemna și noi oportunități de afaceri pentru întreprinzătorii din domeniul eco-inovației, răspunzând unei cereri în creștere pentru produse „verzi”.

Karen adaugă: „Durabilitatea presupune și economii de cost. Dacă putem reduce ambalajele, putem reduce consumul de energie în fabrică, prin urmare, putem să facem economii și să mărim rentabilitatea.”

Unde să căutăm idei

De îndată ce companiile multinaționale încep să adopte practici mai ecologice, dimensiunea lor le permite să facă o schimbare în lume. Acestea au tendința să apeleze la celelalte companii pentru a adopta practici similare. Fondat în ajunul Summitului de la Rio din 1992 pentru a reprezenta sectorul întreprinderilor, Consiliul mondial al întreprinderilor pentru dezvoltare durabilă (WBCSD) este o platformă înființată pentru a promova durabilitatea în sectorul întreprinderilor.

Raportul WBCSD intitulat „Viziunea 2050”, care a fost pregătit împreună cu directori executivi și experți de marcă, prezintă ceea ce sectorul întreprinderilor trebuie să pună în aplicare în următoarele decenii pentru a atinge obiectivul de durabilitate la nivel global. Cu alte cuvinte, este un apel pentru durabilitate, lansat din interior.

Principalele „necesități” identificate de WBCSD reflectă multe dintre obiectivele factorilor de decizie politică: reglarea prețurilor pieței pentru a include costurile implicate de daunele asupra mediului; găsirea de căi eficiente pentru a produce mai multe alimente fără a folosi mai mult teren și apă; oprirea defrișărilor; reducerea emisiilor de carbon în lume prin trecerea la o energie ecologică; și folosirea eficientă a energiei pretutindeni, inclusiv în sectorul transportului.

Carbon Disclosure Project (CDP) este o altă inițiativă care promovează durabilitatea în sectorul întreprinderilor. Această organizație non-profit, are scopul de a determina întreprinderile și orașele să reducă emisiile de gaze cu efect de seră și consumul de apă. CDP ajută de asemenea investitorii să evalueze riscurile întreprinderii asociate cu mediul, precum schimbările climatice, lipsa apei, inundațiile și poluarea, sau lipsa de materii prime. Mai ales în contextul crizei financiare actuale, părerea investitorilor este importantă în ceea ce privește companiile care supraviețuiesc.

Nu există o soluție adecvată tuturor

Și totuși, întrebarea este aceeași: cum poate să transpună o companie durabilitatea în gestionarea comercială? Nu există o soluție care să fie adecvată pentru toți, însă există suficiente sfaturi și suficient sprijin.

Platforme comerciale durabile, precum Consiliul mondial al întreprinderilor pentru dezvoltare durabilă și Carbon Disclosure Project, oferă îndrumări întreprinderilor care doresc să aibă un loc în față. De asemenea, există mai multe recomandări vizate, precum Orientările pentru întreprinderi multinaționale OCDE, care sunt anexate la Declarația OCDE privind investițiile internaționale și întreprinderile multinaționale. Acestea oferă principii și standarde voluntare pentru dezvoltarea unei conduite comerciale responsabile corporațiilor multinaționale care activează în țări care au aderat la declarația menționată mai sus.

Însă majoritatea schemelor existente sunt voluntare și sunt abordate, de regulă, în contextul mai amplu al responsabilității sociale a întreprinderilor.

Nu numai directorii executivi din diferite întreprinderi abordează trecerea la practici durabile. Guvernele și autoritățile publice pot ajuta în general întreprinderile prin crearea unor condiții de concurență echitabile și oferirea de stimulente. Poate costumele de urangutani nu sunt întotdeauna necesare, însă consumatorii și societatea civilă pot transmite de asemenea un semnal puternic sectorului privat, pur și simplu arătând că există un interes pentru produse ecologice.

Karen confirmă acest lucru: „Guvernele și societatea civilă trebuie să conlucreze cu siguranță. Întreprinderile pot schimba ceva în special în lanțurile de aprovizionare transfrontaliere și, desigur, măsura în care ajung la consumatori.”

Pentru mai multe informații

- Consiliul mondial al întreprinderilor pentru dezvoltare durabilă: <http://www.wbcscd.org>
- Carbon Disclosure Project: <http://www.cdp.net>

La nivel local și global

La nivel local și global

Când ne confruntăm cu lipsuri sau presiuni în creștere în ceea ce privește resursele vitale precum apa și solul, problema celui care decide poate fi una la fel de importantă ca și cea a modului în care sunt gestionate și folosite resursele naturale. Coordonarea globală este deseori esențială, însă fără o aprobare și o implicare locală, nimic nu se poate face realmente.

Cunoașteți probabil povestea lui Hans Brinker, tânărul olandez care și-a petrecut noaptea astupând cu degetul gaura din dig pentru ca apa să nu pătrundă și să inunde orașul Harlem. Faptul că povestea a fost scrisă, de fapt, de o autoare americană, Mary Mapes Dodge (1831-1905), care nu a fost niciodată în Țările de Jos, este deseori o surpriză.

Joep Korting nu este chiar atât de cunoscut, dar reprezintă o verigă importantă într-unul din cele mai sofisticate sisteme de gestionare a apei din lume, care cuprinde administrația locală, regională și națională, fiind legat și de autorități din alte țări și sisteme de monitorizare computerizate avansate care folosesc sateliți pentru a controla infrastructura în permanență.

Joep este un element de legătură pe teren, care este esențial în realizarea unuia dintre cele mai ambițioase și complexe documente legislative ale UE care au fost elaborate vreodată, și anume Directiva-cadru privind apa (DCA).

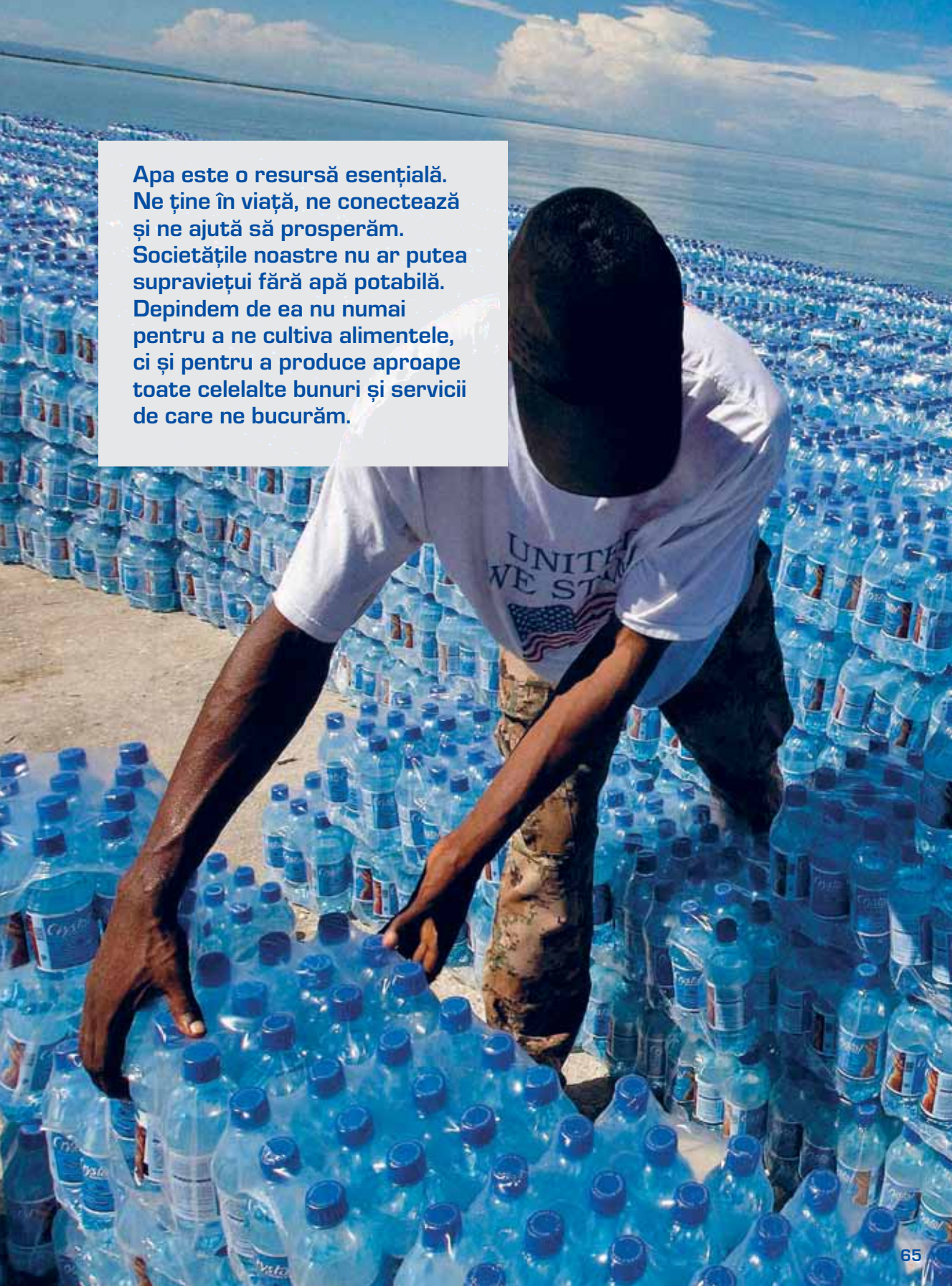
Directiva-cadru privind apa impune o acțiune coordonată pentru realizarea unei „stări bune” a tuturor apelor din UE, (apele de suprafață și subterane) până în 2015. Aceasta prevede și modul în care trebuie să gestionăm resursele de apă pe baza bazinelor hidrografice naturale. O serie de alte documente legislative ale UE, ca Directiva cadru privind strategia marină și Directiva privind inundațiile,

completează DCA în ceea ce privește îmbunătățirea și protejarea corpurilor de apă ale Europei și a vieții acvatice.

Să regândim modul în care trăim

Nu este nici un secret faptul că apa este o problemă mare în Țările de Jos. În jur de 25 % din zona sa de uscat, care este populată de olandezi în proporție de 21 %, este sub nivelul mării. Cincizeci la sută din zona de uscat se află la numai un metru deasupra nivelului mării. Însă Țările de Jos nu se confruntă numai cu problema mării. Aprovizionarea cu apă potabilă a cetățenilor și a întreprinderilor, gestionarea râurilor care vin din alte țări, precum și lipsa apei în perioadele calde sunt numai câteva dintre sarcinile care există.

Olandezii nu sunt singuri. Apa devine o problemă critică la nivel mondial. În secolul 20, a avut loc o creștere fără precedent a populației, a economiei, a consumului și a producției de deșeuri. Numai captările de apă s-au triplat în ultimii 50 de ani.

Apa este o resursă esențială. Ne ține în viață, ne conectează și ne ajută să prosperăm. Societățile noastre nu ar putea supraviețui fără apă potabilă. Depindem de ea nu numai pentru a ne cultiva alimentele, ci și pentru a produce aproape toate celelalte bunuri și servicii de care ne bucurăm.

Apa este numai una dintre resursele care se află sub o presiune în creștere. Există mult mai multe probleme de mediu, de la calitatea aerului la disponibilitatea solului, care au fost afectate grav de fenomene de bază, precum creșterea populației, economiei și a consumului.

Deși nu avem o imagine completă, ceea ce știm despre mediu ne determină să regândim modul în care ne folosim și ne gestionăm resursele. Această regândire în sensul economiei verzi ar putea presupune schimbarea fundamentală a modului în care trăim, în care facem afaceri, în care consumăm și în care abordăm problema deșeurilor noastre, schimbarea întregii noastre relații cu planeta. Un element esențial al economiei verzi îl reprezintă gestionarea eficientă a resurselor naturale pe Terra. Dar ce înseamnă gestionarea eficientă a resurselor? Cum ar putea să arate aceasta în cazul apei?

Gestionarea efectivă pe teren

Joep începe munca la autoritatea locală de apă din Deurne, Țările de Jos, în fiecare dimineață la ora 8. Una din principalele sale sarcini este să controleze o mică parte din cei 17 000 de kilometri de diguri din mica țară, din care 5 000 de kilometri oferă protecție împotriva mării și a fluviilor.

Joep verifică și canalele, sistemele de închidere și ecluzele, uneori îndepărtând deșeuri sau resturi vegetale din agricultură, alteleori reparând echipamente deteriorate. Oricare ar fi sarcina, el măsoară în permanență înălțimea apei și notează posibilele reglaje pentru a le rezolva.

Zona în care lucrează Joep are 500 de stăvilare care sunt monitorizate zilnic. Reglând stăvilarele în sus sau în jos, nivelul apei crește sau scade pentru a controla mișcarea apei care trece prin regiune. În ciuda tuturor sistemelor de înaltă tehnologie, Joep și șapte colegi lucrează manual și verifică blocajele în fiecare zi. Nivelurile de apă sunt continuu monitorizate și există un plan de acțiune de urgență și linii deschise în permanență pentru apeluri de urgență.

Democrația părților implicate

Joep și colegii săi implementează decizii luate de consiliile olandeze de apă. Actualmente sunt 25 de consilii locale de apă în Țările de Jos. Împreună, acestea reprezintă un concept instituțional care datează din secolul al 13-lea, când fermierii s-au adunat și au dezvoltat acorduri pentru a drena apa împreună din terenurile lor. În mod unic, consiliile de apă sunt total independente de administrația locală, și au chiar propriile bugete și propriile alegeri, ceea ce face ca aceste consilii de apă să fie cele mai vechi instituții democratice din Țările de Jos.

„Aceasta înseamnă că atunci când apar discuții despre buget sau alegeri locale, nu facem concurență cu investiții în terenuri de fotbal, facilități școlare, un club de tineret sau o stradă nouă, care ar putea fi preferate”, spune Paula Dobbelaar, șefa unui district inclus într-un consiliu de apă Aa en Maas, și care este șefa lui Joep.

„Avem și activități cotidiene, spre exemplu, în legătură cu Directiva-cadru privind apa, încercăm de fapt să dăm râurilor noastre mai multă libertate — permițându-le să se întrepătrundă și să-și găsească propria cale, nu numai să curgă în linie dreaptă. Oferindu-le această libertate și permițându-le mai mult spațiu, acestea dobândesc un caracter foarte diferit, și anume devin din nou parte a unui ecosistem mai natural”, spune Paula.

„Problema în Țările de Jos este că am fost foarte bine organizați în trecut și am avut succes în abordarea problemelor legate de apă, adică am menținut siguranța pentru toată lumea timp de 50 de ani, iar acum oamenii iau totul ca atare. Spre exemplu, anul trecut am avut precipitații foarte abundente în această parte a Europei și, în timp ce oamenii din Belgia s-au îngrijorat foarte mult în legătură cu toată problema, olandezii nu și-au făcut probleme, ei se așteptau ca totul să fie rezolvat”, adaugă Paula.

Așa cum am menționat, membrii autorității locale a apei sunt aleși, însă numai 15 % din populație votează la aceste alegeri. „Nu este chiar reprezentativ și este, din nou, rezultatul faptului că olandezii au devenit puțin imuni la problemele legate de apă”, spune aceasta.

Spectrul larg dintre local și mondial

Principalele opțiuni de politică pentru o gestionare durabilă a apei trebuie să includă inovația tehnologică, o guvernare flexibilă și cooperativă, participarea publică și sensibilizarea, precum și instrumente economice și investiții. Implicarea oamenilor la nivel local este esențială.

„Apa ne conectează cu siguranță la nivel mondial și local — problemele și soluțiile”, spune Sonja Timmer, care lucrează la departamentul internațional al Asociației olandeze a directorilor regionali ai apei, organizația tutelară pentru gestionarea apei din Olanda.

„De fapt, în ciuda unui nivel ridicat de standarde de siguranță în Țările de Jos, ne confruntăm cu niveluri mai ridicate ale mării, ierni foarte uscate urmate de cazuri crescute de precipitații abundente în august, iar în ultimii ani, ca urmare a ploilor abundente din Elveția și Germania, nivelul Rinului a fost foarte ridicat. Apa ajunge până aici.”

Mediul, mereu în centrul atenției

„Abordarea unei cantități mai mari de apă care uneori traversează frontiere internaționale, sau a unor niveluri mai ridicate ale mării, presupun acțiuni internaționale. Facem parte dintr-o rețea internațională și vedem din experiențele noastre împărtășite faptul că, dacă apa nu este la știri în fiecare zi, treaba noastră devine mai grea”, spune Sonja.

„Din punctul meu de vedere, munca noastră la nivel local este legată de național și de internațional”, spune Paula. Pe de o parte, avem angajați care merg și verifică stăvilarele și cursurile de apă ... și se asigură că acestea sunt păstrate curate, iar nivelurile de apă sunt așa cum își doresc clienții noștri (fermieri, cetățeni, organizații de conservare a naturii). Pe de altă parte, avem planuri mari care sunt transpuse din principii abstracte înalte din DCA a Uniunii Europene în protocoale efective cu care lucrează Joep în teren. Acum apreciez acest aspect local. Înainte, am lucrat în lume la nivel strategic, la nivel înalt și înțelegând foarte puțin nevoia de a corecta structurile locale.”

„În preajma miniștrilor care vorbesc despre strategia globală a apei, este foarte greu să fii întru totul realist. Aceasta a fost o problemă majoră pentru țările în curs de dezvoltare, multe strategii la nivel înalt, foarte puțină înțelegere, infrastructură, investiții în teren.”

„Acum, când problemele privind apa au devenit o realitate presantă în Europa, avem nevoie și de această abordare, în sensul de a fi «cu picioarele pe pământ», și totodată de planuri mai mari”, spune Paula.

„Am opt oameni în teren care verifică blocajele în fiecare zi. Toți locuiesc aici și îi înțeleg pe localnici și condițiile locale. Fără aceste lucruri, ajungi să eșuezi cu un plan și pur și simplu să îl înlocuiești cu altul. Cu toții trebuie să lucrăm la aceasta, adică să aducem o schimbare la nivel local, dând putere oamenilor să aibă grijă de propriile lor probleme legate de apă”, spune ea.

„Nivelul local este, de asemenea, soluția”, consimte Sonja. „Guvernanța, abordarea funcțională, descentralizată, poate lua multe forme, iar asta face ca aceasta să funcționeze. Trebuie doar să implicăm din nou oamenii și să le explicăm că există un risc și că avem nevoie ca ei să fie mereu implicați”, spune ea.

O criză de guvernare

Deși părți din lume se confruntă cu riscul unei lipse de apă, iar altele cu riscul de inundații, nu este potrivit să discutăm despre o criză a apei la nivel mondial. În schimb, ne confruntăm cu o *criză de guvernare a apei*.

Să satisfacem nevoile unei societăți eficiente în planul resurselor, cu un nivel scăzut de carbon, să susținem dezvoltarea umană și economică și să menținem funcțiile esențiale ale ecosistemelor apei presupune să dăm voce ecosistemelor noastre ample și tăcute printr-un lobby. Vorbim despre alegeri politice, alegeri care trebuie să se bazeze pe un cadru instituțional și de guvernare corect.

Povestea băiețelului care și-a băgat degetul în dig este deseori amintită în zilele noastre pentru a descrie diferitele abordări privind gestionarea unei situații. Aceasta se poate referi la o acțiune mărunțică realizată pentru a împiedica un dezastru major. Mai poate însemna și încercarea de a trata simptomele, în loc să abordezi cauzele.

Realitatea este că o gestionare eficientă a apei, precum gestionarea multor alte resurse, presupun soluții care pornesc de la o combinație de acțiuni și decizii la diferite niveluri. Obiectivele globale și angajamentele pot fi transpuse în realizări concrete numai dacă există oameni precum Joep și Paula care le implementează.

Revoluția informației

Satelii pot uneori să realizeze mai multe sarcini decât cele pentru care au fost construiți. Împreună cu câțiva colegi creativi, Ramon Hanssen, profesor pentru Observarea Pământului la Universitatea Tehnică Delft, a dezvoltat un sistem pentru monitorizarea a 17 000 de kilometri de diguri în Țările de Jos din care 5 000 de kilometri îi protejează pe olandezi de mare și de fluviu.

Ar fi imposibil să se examineze toate această distanță în mod frecvent de pe pământ. Ar fi mult prea costisitor. Folosind imaginile radar primite de la sateliții europeni de observare a Pământului Envisat și ERS-2, Direcția Generală pentru Lucrări Publice și Gestionarea Apei (Rijkswaterstaat) poate controla digurile în fiecare zi. Se poate detecta cea mai mică mișcare, deoarece măsurătorile sunt precise, la milimetru.

Hanssen a numit acest concept „Hansje Brinker” după numele legendarului băiețel care și-a introdus degetul în dig pentru a proteja Țările de Jos de inundații. Asta înseamnă că inspecțiile Direcției Generale nu mai sunt necesare? Potrivit profesorului Hanssen, nu este cazul. Radarul indică domeniile care necesită atenție datorită mișcării. Un inspector poate introduce coordonatele în sistemul său de navigare, care este de asemenea o aplicație a tehnologiei spațiale, și apoi să plece pentru a face investigații mai detaliate în teren.

Pentru mai multe informații

- Raportul AEM 1/2012 „Spre o utilizare eficientă a resurselor de apă din Europa”.

O perspectivă europeană a durabilității

Printr-o serie de măsuri legislative, obiectivul factorilor de decizie politică ai UE este de a „eficientiza” Europa în planul resurselor. Însă cum stabilește Europa un echilibru între economie și natură? În contextul conferinței Rio+20, ce înseamnă durabilitatea pentru UE și lumea în curs de dezvoltare? Iată un punct de vedere.

Interviu cu Gerben-Jan Gerbrandy

Gerben-Jan Gerbrandy a fost deputat în Parlamentul European în Alianța Liberalilor și Democraților pentru grupul Europa din 2009. Este un politician din Partidul Liberal Olandez “Democrații 66”.

Care este cea mai mare problemă cu care se confruntă mediul? Cum putem aborda această problemă?

„Cea mai mare problemă este exploatarea în exces a resurselor naturale. Consumul uman depășește limitele naturale ale planetei noastre. Modul nostru de viață, mai exact modul în care ne conducem economia, pur și simplu nu este durabil.

Populația lumii va atinge nouă miliarde de oameni în câteva decenii și va avea nevoie de mai multă hrană în proporție de 70 %. În consecință, o a doua problemă este de a identifica mijloace pentru a ne hrăni populația în creștere când ne confruntăm deja cu lipsa multor resurse.

Pentru a rezolva aceste probleme, trebuie să ne adaptăm bazele economiei. Spre exemplu, economiile noastre nu dau valoare economică multor beneficii pe care le primim gratuit. Valoarea unei păduri este luată în considerare atunci când este transformată în cherestea, nu atunci când este păstrată intactă. Valoarea resurselor naturale ar trebui să se reflecte într-un fel în economie.”

Oare putem schimba cu adevărat bazele economiei noastre?

„Depunem eforturi în acest sens. Cred că suntem foarte aproape de a găsi mijloace pentru a include întreaga valoare a resurselor naturale în economie.

Însă, ceea ce este mai important, există trei factori care determină industria să devină mult mai eficientă în planul resurselor. Primul este lipsa resurselor. Observăm de fapt ceea ce eu numesc „o revoluție industrială verde”. Lipsa resurselor determină întreprinderile să dezvolte procese pentru recuperarea și re folosirea resurselor, sau să caute alte mijloace pentru a utiliza resursele în mod eficient.

Presiunea asupra consumatorului este un alt factor determinant. Priviți reclamele. Producătorii de mașini de marcă nu mai vorbesc despre viteză, ci despre performanța de mediu. În plus, oamenii sunt mult mai conștienți de imaginea întreprinderii la care lucrează.

Al treilea factor determinant este legislația. Trebuie să îmbunătățim în permanență legislația de mediu deoarece nu se poate realiza orice prin presiuni comerciale, lipsa resurselor și presiunea asupra consumatorului.”

Care este cel mai important factor care determină alegerile consumatorului?

„Cu siguranță, prețul. Pentru o mare parte a societății, a alege din alte motive decât prețul este un lux. Însă este încă posibil să alegem să consumăm produse alimentare locale și de sezon, sau produse proaspete, deseori acestea fiind chiar ieftine. Există beneficii evidente pentru sănătatea acelor oameni și pentru societate, în general.

Identificarea unei opțiuni mai durabile depinde de infrastructură și de sensibilizarea oamenilor cu privire la impactul lor asupra mediului. Dacă nu există o infrastructură de transport în comun, nu ne putem aștepta ca oamenii să nu mai meargă cu mașina la muncă.

Sau, în cazul legislației, dacă nu putem explica valoarea anumitor reguli sau legi, ar fi aproape imposibil să le punem în aplicare. Trebuie să implicăm oamenii și să îi convingem.

Aceasta presupune deseori transpunerea cunoștințelor științifice în limbajul comun nu numai pentru binele cetățenilor ci și pentru cel al factorilor de decizie politică.”

Ce ar determina „succesul” conferinței Rio+20?

„Avem nevoie de rezultate concrete, precum un acord privind un nou cadru instituțional sau obiective specifice privind economia verde. Însă chiar și fără rezultate concrete, conferința poate avea o influență foarte mare.

Sunt într-o măsură în favoarea instituirii unui tribunal internațional pentru infracțiuni privind mediul sau a înființării unei instituții care să prevină tipul de blocaje cu care

ne-am confruntat în cadrul rundelor recente de negocieri pe teme de mediu.

Indiferent de progresele înregistrate cu privire la înființarea unor astfel de instituții, numai simplul fapt că discutăm și încercăm să găsim soluții comune este deja un pas uriaș înainte. Până nu demult, negocierile pe teme de mediu la nivel global au împărțit lumea în două: țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare.

Cred că ne îndepărtăm de această abordare bipolară. Datorită faptului că depind mai mult din punct de vedere economic de resursele naturale, multe țări în curs de dezvoltare vor fi printre primele afectate de lipsa mondială de resurse. Dacă la conferința de la Rio multe dintre aceste țări vor fi convinse să adopte mai multe practici durabile, voi considera că aceasta are un succes enorm.”

Ar putea oare Europa, în acest context, să ajute lumea în curs de dezvoltare?

„Conceptul de economie verde nu este important numai pentru țările dezvoltate; acesta prevede de fapt o perspectivă mai amplă. În acest moment, multe țări în curs de dezvoltare își vând resursele naturale la prețuri foarte mici. Previziunile pe termen scurt sunt tentante, însă pot presupune și faptul că țările își vând bunăstarea viitoare și dezvoltarea.

Însă cred că acest lucru se schimbă. Guvernele devin mai preocupate de implicațiile pe termen lung ale exporturilor de resurse. În multe țări în curs de dezvoltare, industria a început de asemenea să investească în durabilitate. Asemenea omologilor din țările dezvoltate, acestea se confruntă cu o lipsă a resurselor. Aceasta reprezintă un

stimulant financiar foarte puternic pentru întreprinderile din toată lumea.

Din punctul meu de vedere, cred că am putea ajuta deschizându-ne piețele agricole și permițând acestor țări să producă mai multă valoare adăugată. În acest moment, companiile străine vin și extrag resurse, iar din partea localnicilor există un aport economic foarte mic.

În general, agricultura este esențială. Dacă examinăm problemele legate de producția de alimente la nivel global, este evident că avem nevoie de mai multe alimente, iar aceasta presupune creșterea randamentului de producție în țările în curs de dezvoltare. Un randament agricol crescut în țările în curs de dezvoltare ar reduce totodată importurile lor de alimente.”

În calitate de cetățean european, ce înseamnă pentru dumneavoastră „a trăi în mod durabil”?

„Înseamnă o serie de lucruri mărunte, și anume să port un pulover în loc să pornesc căldura, să folosesc mijloace de transport în comun în loc să merg cu mașina și, dacă este posibil, să nu merg cu avionul.

De asemenea, înseamnă să-mi sensibilizez copiii și pe alții cu privire la conceptul durabilității și la efectele alegerilor pe care le fac zilnic. Nu pot spune că este întotdeauna posibil să evit zborul datorită funcției mele. Însă tocmai de aceea trebuie să facem ca zborul să devină mai durabil, alături de toate modelele noastre de consum care nu sunt durabile. Aceasta este problema economiei verzi.”

Referințe

EEA report, SOER 2010, Thematic assessments: Consumption and the environment and Material resources and waste:
www.eea.europa.eu/soer/europe

EEA report, SOER 2010, Assessment of global megatrends:
www.eea.europa.eu/soer/europe-and-the-world

EEA report No 1/2012, 'Towards efficient use of water resources in Europe:
www.eea.europa.eu/publications/towards-efficient-use-of-water

Rio+20 United Nations Conference on Sustainable Development:
www.uncsd2012.org/rio20

UNEP report, 2011, From Rio to Rio+20:
www.unep.org/geo/pdfs/Keeping_Track.pdf

The European Commission, 2011, Roadmap to a resource-efficient Europe:
http://ec.europa.eu/environment/resource_efficiency/pdf/com2011_571.pdf

Water Footprint Network:
www.waterfootprint.org

Referințele fotografiilor

AEM/Ace&Ace: paginile 27, 28, 35, 42, 45

AEM/John McConnico: pagina 4

Gülçin Karadeniz: paginile 1, 9, 25, 37, 41, 70

Pawel Kazmierczyk: paginile 53, 54, 62, 69

Thinkstock photographs: paginile 10, 14, 18, 22, 31, 57, 61, 66, 74

Thinkstock/George Doyle: pagina 3

Istock photographs: paginile 6, 38, 77

Shutterstock photographs: paginile 16, 33, 46, 49, 54, 73

Stockxpert.com photographs: pagina 21

Stockbyte photographs: pagina 58

European Union 2012 EP/Pietro Naj-Oleari: pagina 13

UN Photo/Logan Abassi: pagina 65

IHH Humanitarian Relief Foundation/Turkey: pagina 50

Semnale de mediu 2012

Agenția Europeană de Mediu (AEM) publică Semnale de mediu în fiecare an, prezentând pe scurt probleme de interes pentru dezbateri pe teme de mediu, pentru publicul larg din anul care urmează.

Semnale de mediu 2012 prezintă la un loc aspecte de mediu precum durabilitatea, economia ecologică, apa, deșeurile, alimentele, guvernanta și difuzarea cunoștințelor. Aceasta este elaborată în contextul Conferinței Organizației Națiunilor Unite privind dezvoltarea durabilă – Rio 2012.

Ediția Semnale de mediu de anul acesta vă oferă o idee despre modul în care consumatorii, companiile și factorii de decizie politică pot face o schimbare combinând instrumente tehnologice noi, de la observații prin satelit la platforme online. De asemenea, aceasta va propune soluții creative și eficiente pentru conservarea mediului.

Agenția Europeană de Mediu

Kongens Nytorv 6
1050 Copenhagen K
Danemarca

Tel.: +45 33 36 71 00
Fax: +45 33 36 71 99

Site web: eea.europa.eu
Informații: eea.europa.eu/enquiries

ISBN 978-92-9213-270-5

9 789292 132705

Publications Office

Agenția Europeană de Mediu

TH-AP-12-001-RO-C
1 0 2 8 0 0 / 3 8 9 9 3 7

